POMURSKI VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 22. MAJA 1958
Leto X — Štev. 20 Cena din 10.—

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

Čestitamo tovarišu Titu!

Z vseh strani naše domovine hitijo te dni proti Beogradu štafetne skupine z najtoplejšimi pozdravi in čestitkami k 66. rojstnemu dnevu tovariša Tita. Naše ljudstvo je ponosno na svojega voditelja, zato mu množice delovnih ljudi od Šentilja do Djevdjelije, od Jadrana do Djerdjapa izražajo iz dneva v dan nove čestitke, zahvale in najboljše želje za zdravje, osebno srečo ter nove uspehe na čelu svobodnih in nezlomljivo enotnih jugoslovanskih narodov.

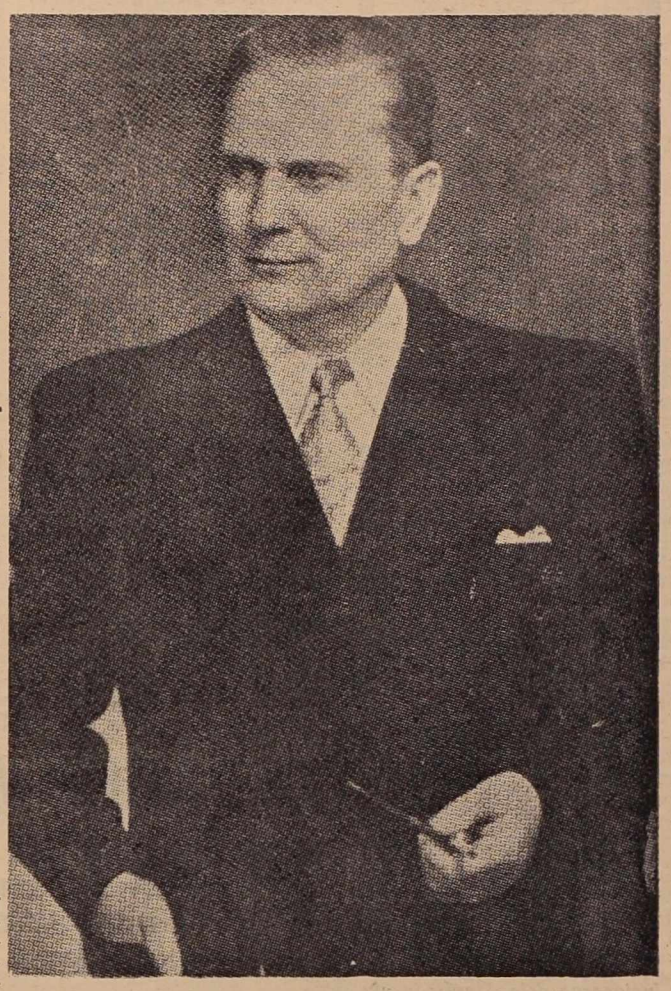

S svojo herojsko osebnostjo, vztrajnostjo in odločnostjo, skratka z značajem, ki se ujema z moralno silo naših množic, je postal tovariš Tito simbol svobodoljubne in ustvarjalne sile jugoslovanskih narodov, ki se ne krepi le sama iz sebe in za sebe, temveč tudi ob izkušnjah drugih ter v korist skupnim interesom vseh narodov in gibanj v boju za temeljne človeške pravice, za enakopravnost, bratstvo in miroljubno sožitje med narodi. Njegov moralni lik ustvarja vzdušje enotnosti in spodbuja konstruktivnost najnaprednejših sil tudi v mednarodnem življenju. Zato so si s ponosom zapisali načela Titove politike, v svobodoljubnem in miroljubnem svetu iz leta v leto bolj spoštovane in upoštevane, ne le za naše ljudstvo, temveč tudi vsi narodi, ki se zavzemajo za napredek in se borijo za pravične medsebojne odnose.

Naj živi tovariš Tito!

Naj živi socializem!

V mestih in vaseh: TEKOČI TRAK

PRIREDITEV TEDNA MLADOSTI

Vrvež največje aktivnosti naše mladine v soboškem okraju. Praznovanje Tedna mladosti so vsi občinski komiteji mladine začeli veličastno in z veliko mero prizadevnost

Občinski komite mladine v Martjancih se lahko s svojim sporedom pomeri z marsikaterim drugim komitejem v Sloveniji. Vsestransko izpopolnjen in dovršen pogram dokazuje, da je mladina pripravljena prijeti za vsako delo. Praznovanje so otvorili v Noršincih z igro »Poslednji mož«, ki jo je skrbno pripravila domača igralska skupina. Martjanski pionirji so se že v nedeljo spoprijeli na šahovskih deskah, tekmovanje pa so dopolnili s samostojnim kulturnim nastopom. Delavnost pionirske organizacije dokazuje, da bo mladina v Martjancih imela v podmladku veliko pomoč.

Istega dne je tudi igralska sekcija LMS iz Tešanovec gostovala z igro »Kam iz zadrege« v Fokovcih, kjer so izvajalce navdušeno pozdravili. V spored majskih praznovanj se je vključila tudi mladina madžarske manjšine. Dramska skupina PGD je namreč uprizorila v Čikečki vasi madžarsko igro »Joj de szep lakodobni«.

○ Dne 22. maja si bodo lahko v Martjancih ogledali igro »Navadni človek«, ki jo je pripravil aktiv LMS iz Šeboreev. Prizadevni kulturniki iz Martjanc pa bodo 23. maja postavili na oder še dve deli — veseloigro »Iskrena ljubezen« in »Roka roko«. Zaključek številnih predstav na podeželju nameravajo zaključiti v Bogojini z veselim večerom dne 24. maja.

○ Veliko zanimanje vzbujajo na podeželju tudi številna občinska strelska tekmovanja, ki bodo slavnostno zaključena s podelitvijo nagrad, v Bogojini pa pripravljajo za tekmovalce in ostalo mladino ples mladosti.

○ Občinski komite mladine v Soboti je otvoril Teden mladosti z nastopom mladih glasbenikov iz Maribora, gojenci soboške glasbene šole pa so pokazali delo celoletnega prizadevanja, tako profesorjev kot učencev. Posebno veselje je pripravil soboškim pionirjem prometni oddelek TNZ, ki je organiziral za pionirje aktivno sodelovanje pri usmerjanju cestnega prometa. Soboški cicibani pa se že vnaprej veselijo sprejema v pionirsko organizacijo, ki bo v soboto, dne 24. maja na osnovni šoli. Višek kulturnega dogajanja pionirskih organizacij bo brezdvomno 25. maja na glasbenem festivalu vseh osemletk v občini. Pred podelitvijo diplom vsem nastopajočim pionirskim pevskim zborom bodo naši najmlajši pokazali v povorki po mestu svoje umotvore, ki jih marljivo pripravljajo v pionirskih krožkih. Po povorki pa se bodo pomerila še mlada moštva hokejistov in gasilcev.

○ Da v Soboti niso pozabili na starše, dokazuje skrbno pripravljeno predavanje o vzgoji otrok. Predaval je tov. Janko Liška, ravnatelj soboške gimnazije. V praznovanje so se sevda vključili tudi naši vajenci trgovinske stroke, ki so se v sredo predstavili z igro »Ženitev«.

Naj omenimo še športna tekmovanja mladinskih aktivov v Turopolju, Soboti itd., pa smo zajeli le del tekočega traku praznovanj Tedna mladosti, ki že razveseljuje in bo še razveseljevalo staro in mlado.

Srečanje z Maršalom

Kakor vsak delegat VI. kongresa LMJ, ki je bil letos januarja v Beogradu, sem imela tudi jaz željo, da se slikam z Maršalom. Vendar to ni bilo tako enostavno, kajti vsa mladina si je želela biti v njegovi bližini in odnesti domov tudi spomin v obliki slike.

Kako sem prišla do njega, je bilo res zanimivo. Uporabiti sem morala vso svojo iznadljivost, da sem se mu lahko približala. Tovariš Rankovič, ki je stal poleg njega, mi je odstopil na mojo prošnjo, ki sem jo po tihem izrazila za njegovim hrbtom, da bi se rada slikala z Maršalom, svoje mesto. Vsa srečna in ponosna sem se postavila poleg tov. Tita, ki je bil ravno v razgovoru s sovjetsko mladinsko delegacijo. Jovanka se mi je smehljala, ker nisem odtegnila očesa od našega dragega voditelja. V istem trenutku je tovariš Veselinovič namignil fotografu, ki se je mudil v bližini, naj naju slika. Fotograf je to tudi storil.

V salonu je bilo precej vroče in tov. Tito si je obrisal pot s čela. Zaradi nevsakdanjega doživetja sem tudi jaz začutila, da se mi poti čelo in po tihem sem v slovenščini zamrmrala: »Pa res je vroče...« Tov. Tito me je slišal, se obrnil proti meni ter vprašal: »A, Slovenka si? Potem pojdi z enim izmed ruskih tovarišev plesat, kajti sedaj je januar in njim ni vroče.« Bila sem tako vsa iz sebe, da nisem vedela odgovoriti nič drugega kot to, kar sem čutila, in še to šele čez nekaj trenutkov. »Danes mi ni za ples,« sem dejala, »ker sem prvič v vaši bližini.« Nato je tov. Tito smehljaje odšel naprej in pozdravil kitajsko mladinsko delegacijo.

Vsa zmedena sem obstala na mestu in bila srečna, da se mi je izpolnila največja želja na VI. kongresu: bila sem na sprejemu pri tov. Titu, bila v njegovi bližini, z njim govorila ter se tudi slikala. Tega kratkega srečanja ne bom nikoli pozabila v življenju.

Majda Živko

Čestitke po etru

Prenos pozdravne brzojavke radioamaterjev Jugoslavije maršalu Titu

Kakor vsako leto bo okrog 25.000 radioamaterjev Jugoslavije tudi letos prenašalo pozdravno brzojavko maršalu Titu ob njegovem rojstnem dnevu. Zveza radioamaterjev Slovenije bo interno izvršila predajo brzojavke preko svojih klubskih postaj, dne 24. maja od 16. ure dalje na kratkih valovih. V tej oddaji sodeluje tudi Radioklub Murska Sobota (YU3DBC).

Pozdravna brzojavka bo prispela v Mursko Soboto iz Maribora, Murska Sobota jo bo nato predala v Ptuj, od koder bo nadaljevala pot po etru do republiške postaje v Ljubljani, ki bo v nedeljo 25. maja oddala brzojavko zvezni postaji v Beogradu. Pozdravna brzojavka radioamaterjev Jugoslavije bo 25. maja posneta na magnetofon in jo bo oddajal Radio Beograd.

Okolica Radiokluba v Murski Soboti bo ozvočena, tako da bo lahko vsakdo oddaji sledil. Oddaja bo v soboto, 24. maja od 16. ure dalje.

UMRL JE TOVARIŠ DJURO SALAJ

Lovran, kjer je bil na počitku in zdravljenju pokojni Djuro Salaj, se je odel v črnino. Posmrtne ostanke pokojnika so položili na mrtvaški oder v Počitniškem domu sindikatov železničarjev v Lovranu. Ob krsti, posuti s cvetjem, so se poslovile od blagega pokojnika dolge vrste meščanov in letoviščarjev.

Tragična vest o smrti Djure Salaja pa je še posebno hudo prizadela družino dobrega moža in očeta. V skromni delovni sobi velikega revolucionarja se zbirajo naši najvišji državni in politični voditelji in izrekajo sožalje globoko užaloščeni družini.

Šest ur po pokojnikovi smrti so prepeljali krsto s posmrtnimi ostanki Djure Salaja iz Lovrana proti Reki in dalje proti Zagrebu. Ganljivo slovo množic dokazuje veliko priljubljenost pokojnega revolucionarja. Posebno veličastno slovo je pripravila pokojniku Reka, kjer je stalo v gostem špalirju tisoče ljudi. Ko so sirene z ladij izkazale pokojniku zadnjo čast, je spregovoril predsednik OLO Edo Jardas zbrani množici. Mnogim so se lesketale solze v očeh.

Ko so okrog 19. ure položili ob zvokih posmrtne koračnice na krsto pokojnega Djure Salaja številne vence, je krenila kolona avtomobilov proti Zagrebu.

Sporočilo Zveznega izvršnega sveta vsem narodom Jugoslavije

Beograd, 20. maja (Tanjug). — Zvezni izvršni svet v globoki bolesti sporoča vsem narodom Jugoslavije, da je danes ob 12.30 v Lovranu nenadoma umrl član Zveznega izvršnega sveta tovariš Djuro Salaj.

Smrt tovariša Djura Salaja, ki je bil eden izmed najuglednejših voditeljev naše dežele, vse življenje neuklonljiv borec in graditelj revolucionarnega gibanja jugoslovanskih narodov v boju za osvoboditev delovnega ljudstva, za izgradnjo družbenih organizacij delavskega razreda in razvoj družbene socialistične ureditve, je za našo deželo huda izguba.

Posmrtni ostanki tovariša Djura Salaja bodo prepeljani in pokopani v Zagrebu.

Večna slava revolucionarju in neutrudljivemu borcu tovarišu Djuru Salaju!

ZVEZNI IZVRŠNI SVET

Pogreb

Beograd, 20. maja (Tanjug). Po poročilu odbora za pogreb bodo posmrtni ostanki tovariša Djura Salaja nocoj prepeljani v Zagreb, kjer bodo jutri od 12. ure dalje položeni na mrtvaški oder v Delavskem domu na Leninovem trgu.

Pogreb bo v četrtek 22. maja popoldne.

Pogrebni sprevod bo krenil ob 15. uri iz Delavskega doma na Mirogoj, kjer bodo posmrtni ostanki tovariša Djura Salaja pokopani v grobnici narodnih herojev.

Pionirji Pomurja za Teden mladosti:

„TEHNIKO PIONIRJEM IN MLADINI!"

Tudi pionirji soboške občine bodo praznovali Teden mladosti z gornjim geslom. Že konec aprila je bilo občinsko šahovsko prvenstvo, v katerem so starejši pionirji in ekipa starejših pionirk prejeli prehodni pokal Društva prijateljev mladine v Soboti.

Občinska pionirska komisija in DPM pripravljata nadalje ob sodelovanju društev in klubov LT, občinske gasilske zveze in občinskega strelskega odbora tekmovanja in nastope pionirjev. Predvideno je prvenstvo v streljanju z zračno puško, ki bo 25. maja v Soboti. Zelo zanimivo bo tudi tekmovanje pionirjev v znanju prometnih predpisov in v vožnji s skiroji, avtomobili na nožni pogon itd. Pionirji-gasilci pa se bodo izkazali 25. maja v gašenju iz vedrovk, pionirji-radioamaterji bodo prisostvovali prenosu pozdravnega telegrama maršalu Titu, katerega bodo prenašali radioamaterji Slovenije na kratkih valovih, člani modelarskega krožka pa bodo tekmovali v spuščanju zmajev in balonov. Vsa tekmovanja bodo od 18. do 25. maja, medtem ko bo zaključno praznovanje Tedna mladosti v Soboti z množičnim nastopom pionirskih pevskih zborov v kino dvorani. Po glasbenem sporedu si bodo mladi pevci ogledali mladinski film. Popoldne ob 14. uri bo povorka vseh nastopajočih po Soboti do gimnazije. V povorki bodo sodelovali strelci, gasilci, radioamaterji, modelarji itd. V zvezi s tem zaključnim praznovanjem pripravlja dramatski krožek prihod Zelenega Jurija.

Ob vseh teh praznovanjih pripravljajo pionirski starešinski sveti za pionirje razne izlete v naravo, kjer bodo naši najmlajši izvajali zanimive programe.

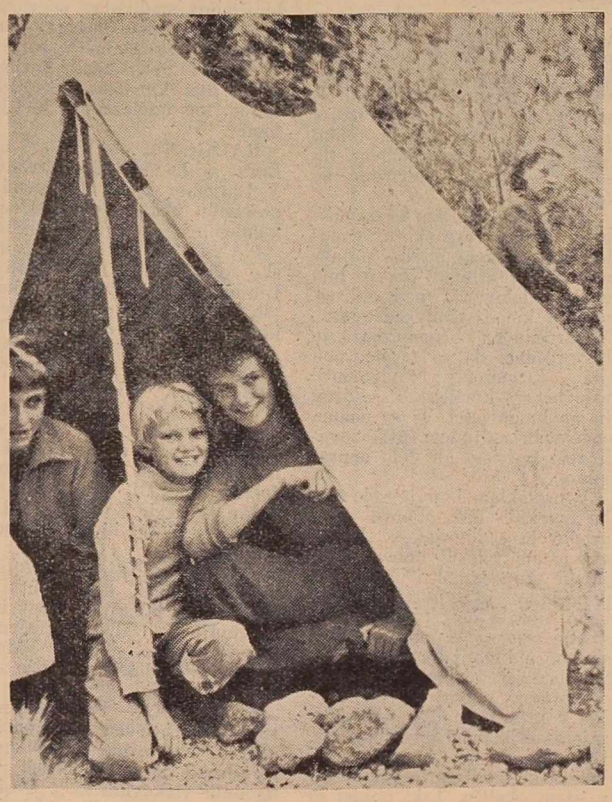

Na sliki levo: V naravi v Tednu mladosti.

SLAVA revolucionarju in borcu

Djuro Salaj, član Izvršnega komiteja Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in član Zveznega izvršnega sveta se je rodil 10. aprila 1889. leta v Valpovu, kot sin revnega mizarja. Po končanih petih razredih osnovne šole se je šel učit za krojača. Leta 1906 se je vključil v sindikat krojaških delavcev v Zagrebu. Istega leta je odpotoval v Avstrijo, kjer je delal v vrstah socialnodemokratske stranke v Bozenu. Spomladi naslednjega leta se je preselil v Švico, kjer je ostal do jeseni 1908. leta. Kmalu je postal sekretar sindikalne podružnice v Thunu. Potem je bil delegat na kongresu tekstilnih in krojaških delavcev Švice v Lausanni. Nato je odpotoval v Nemčijo in ostal tam eno leto, od koder se je vrnil v Sarajevo. Postal je sekretar zveze krojaških delavcev za Bosno.

V začetku prve svetovne vojne je bilo sindikalno gibanje prepovedano. Djuro Salaj je deloval naprej. Sad njegovega dela je bil upor avstroogrskih vojakov leta 1918. Leta 1919 se je vključil Djuro Salaj v Komunistično partijo Jugoslavije. 1921. leta je bil izvoljen za poslanca v Ustavodajno skupščino v požeški županiji na listi Komunistične partije. V času, ko je bila Komunistična partija izven zakona, je bil obsojen med drugimi tudi Djuro Salaj. Po dveh letih ječe je odšel v Slavonski brod, kjer je nadaljeval revolucionarno delo. Stavke in akcije v Slavonskem brodu so povezane z njegovim imenom. 1924. leta je bil znova izvoljen za mestnega predstavnika v Slavonskem brodu. 1925. leta se je vrnil v Zagreb. Do leta 1927 je bil tam sekretar sindikata tekstilnih delavcev. Kmalu je postal član izvršnega odbora Centralne delavske zveze. Junija 1926 je bil na kongresu Komunistične partije na Dunaju izvoljen za člana Centralnega komiteja. Na naslednjem kongresu je bil znova izvoljen v najvišje partijsko vodstvo. Eno leto je delal v Biroju Centralnega komiteja, ki se je mudil v tujini, toda Salaj je delal v domovini. Leta 1930 je odpotoval v Sovjetsko zvezo kot delegat na V. kongres Kominterne. Po kongresu je ostal v Moskvi kot predstavnik Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije pri Kominterni. Tam je delal do novembra 1944. Od aprila 1942 je delal v radijski postaji »Svobodne Jugoslavije« v Moskvi.

Doma je bil januarja 1945. leta izvoljen za predsednika Centralnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije. Na tem mestu je bil še pred poldrugim mesecem. Na V. kongresu je bil izvoljen v Centralni komite Zveze komunistov in tudi na VII. kongresu ZKJ, kjer je bil izvoljen tudi v Izvršni komite.

Za svoje zasluge je bil odlikovan z Redom junaka socialističnega dela, z Redom narodne osvoboditve, z Redom bratstva in enotnosti, z Redom zaslug za narod I. stopnje itd.

16-letnica smrti heroja Toneta Tomšiča

Na včerajšnji dan pred 16 leti se je pod streli okupatorjevih rabljev v Gramozni jami v Ljubljani zgrudil organizacijski sekretar CK KPS Tone Tomšič, star še ne polnih 32 let. Težavno je opisati izgubo zaradi smrti Toneta Tomšiča, organizatorja narodnoosvobodilnega gibanja, ki je padel sredi največjih naporov in uspehov tega gibanja.

Ob smrti Toneta Tomšiča, vztrajnega borca proti razrednemu sovražniku, je Osvobodilna fronta za trenutek onemela. Toda njegova smrt je še bolj spodbudila zagon proti sovražniku, formirali so legendarno Tomšičevo brigado. Vsa oborožena pest osvobodilnega gibanja je tisočkrat maščevala smrt svojega voditelja, revolucionarja, narodnega heroja Toneta Tomšiča, ki je bil velik v življenju in smrti. Zato bo spomin nanj zmerom živ.

Obvestilo CK ZKJ, Zveznega odbora SZDLJ in Centralnega sveta ZSJ

Danes, 20. maja 1958, je umrl tovariš Djuro Salaj, član Izvršnega komiteja Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, član predsedstva Zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in dolgoletni predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije.

Smrt tovariša Djura Salaja bo globoko pretresla vse naše dežele, ki so iz svojih vrst izgubili enega najbolj zaslužnih in najzvestejših sinov, prekaljenega borca za svobodo, priljubljenega tovariša in voditelja.

Zveza komunistov Jugoslavije, Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije in Zveza sindikatov Jugoslavije so izgubile iz svojih vrst enega tistih mož, ki so neutrudljivo in neupogljivo nad petdeset let čvrsto hodili po revolucionarni poti, boreč se za velike ideale socializma, svobode in humanizma.

Ime in delo tovariša Djura Salaja je nerazdružljivo povezano z zgodovino delavskega razreda Jugoslavije od prvih začetkov njegovega boja in ustanavljanja njegovih organizacij do izgradnje močne socialistične domovine. Revolucionarna dejavnost tov. Djura Salaja je neločljivo povezana z ustanovitvijo, krepitvijo in celotnim razvojem Komunistične partije in Zveze komunistov. Ogromna ustvarjalna energija in izredne sposobnosti voditelja so neizbrisno vgrajene v vso izgradnjo Zveze sindikatov Jugoslavije, v zgodovinski boj za izpolnjevanje čedalje večje vloge delavskega razreda in njegovo sodelovanje v izgradnji lepšega življenja sedanjih in bodočih rodov, kakor tudi za krepitev mednarodne solidarnosti in mednarodnega sodelovanja delavskega razreda in njegovih organizacij.

Življenje in delo tovariša Djura Salaja bo svetel primer doslednosti v boju za socializem.

Večna slava tovarišu Djuru Salaju!

Centralni komite ZKJ
Zvezni odbor SZDLJ
Centralni svet ZSJ

Odlok Zveznega izvršnega sveta o razglasitvi narodnega žalovanja

Dne 20. maja 1958 ob 12.30 je v Lovranu nenadoma umrl član Izvršnega komiteja CK ZKJ, član Zveznega izvršnega sveta, član Centralnega sveta ZSJ in član predsedstva Zveznega odbora SZDLJ Djuro Salaj.

V znak žalovanja za velikim sinom delovnega ljudstva naše dežele ter neutrudljivim revolucionarjem in borcem za izgradnjo socialistične Jugoslavije tovarišem Djurom Salajem izda Zvezni izvršni svet odlok, da se dnevi 20., 21. in 22. maja 1958 razglase za dneve narodnega žalovanja za tovarišem Djurom Salajem.

Predsednik republike
Zvezni izvršni svet
Josip Broz-Tito

Sožalje predsednika Tita

Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal soprogi pokojnega Djura Salaja, tovarišici Faniki Salaj, naslednje izraze sožalja:

Tovarišici Faniki Salaj, Beograd.

Draga tovarišica Salaj! Nenadna vest o smrti dragega tovariša Djura naju je globoko pretresla. V svojem in v imenu Jovanke izražam Vam in ostalim članom družine najino najglobljе sožalje.

JOSIP BROZ-TITO

Z občnega zbora okrajne zadružne zveze

ZADRUGAM KMETIJSKE STROKOVNJAKE

Kmetijske zadruge so imele lani za okrog 5 milijonov dinarjev manj sredstev v svojih skladih kot leta 1956 čeprav se je povečal promet lani v primerjavi z letom 1956 za 400 milijonov dinarjev. — Predsednik OLO tov. Rudi Čačinovič v razpravi: „Vprašanje cen kmetijskih pridelkov je moč razčistiti organizacijsko in ne s predpisi. Pri tem bo morala pomagati tudi trgovinska zbornica." — Podpredsednik OLO tov. J. Slavič: „Več načrtnega gospodarjenja v kmetijske zadruge!"

Od lanskega do letošnjega občnega zbora Okrajne zadružne zveze Murska Sobota se je povečalo število članov kmetijskih zadrug za 400, kljub temu je včlanjena v KZ le polovica kmečkih gospodarstev. Med glavnimi nalogami, ki jih je predvidel lanskoletni občni zbor za delo upravnega odbora zadružne zveze, je bila krepitev kmetijskih zadrug.

Po ugotovitvah v poročilu upravnega odbora je bila izvedena ta naloga le delno. Lani je organizirala zadružna zveza 13 seminarjev za knjigovodje kmetijskih zadrug, vendar so pokazale nekatere kmetijske zadruge do teh strokovnih sestankov zelo slab odnos.

Tudi v preteklem letu je bilo eno najvažnejših vprašanje kadra. Kmetijske zadruge in OZZ štipendirajo 59 dijakov, kar pa bo glede na potrebe premalo. Da dobijo kmetijske zadruge v prihodnjih letih čimveč strokovno usposobljenih ljudi, bodo v kmetijski šoli v Rakičanu in na Podgradju podaljšali pouk na dve leti. Doslej omenjeni šoli nista dali absolventom primernih kvalifikacij. Pri KGS bo treba gledati predvsem na to, da bodo posvetile zimski čas teoretičnemu pouku, poleti pa naj mladi zadružniki izpopolnjujejo svoje znanje v aktivih mladih zadružnikov. Tem šolam morajo nuditi več pomoči kot doslej tudi poslovne zveze.

Delo sekcije žena-zadružnic je bilo lani nekoliko boljše kot prejšnja leta. To se je pokazalo predvsem pri boljši molznosti krav, pri kokošjereji itd. V novoizvoljenih upravnih odborih KZ je letos enkrat toliko žena kot lani, kar pomeni, da se bo aktivnost zadružnic še povečala.

Kmetijske zadruge so do občnega zbora zveze skoraj v celoti izločile nekmetijsko dejavnost. Manj uspehov pa je bilo glede sodelovanja med zadružniki in kmetijskimi zadrugami. V poročilu na občnem zboru je bilo rečeno, da so za neuspeh pri kooperaciji odgovorni uslužbenci kmetijskih zadrug in ne kmetovalci. Ti so pomen sodelovanja ljudem prikazovali zelo površno ali celo nepravilno.

V preteklem letu je zelo slabo potekala tudi obnova vinogradov in sadovnjakov. Razen v Kuštanovcih ni nobene sadjarske skupnosti. Pri obnovi sadovnjakov in vinogradov se bodo morale bolj potruditi poslovne zveze, ki naj izdelajo skupno s kmetijskimi zadrugami obnovitvene programe.

Upravni odbor je razpravljal v preteklem letu večkrat o rajonizaciji kmetijskih zadrug. Dogajalo se je, da so po tri kmetijske zadruge odkupovale v istem okolišu. Taki pojavi so škodljivi, ker povzročajo nelojalno konkurenco pri odkupu. Zoper take trgovske posege posameznih kmetijskih zadrug bo treba letos odločno ukrepati. **Upravni odbor je razpravljal večkrat tudi o gospodarskem stanju v posameznih kmetijskih zadrugah. Ugotavljal je, da so nekatere zadruge gospodarile zelo slabo. Slabo gospodarjenje se odraža tudi v tem, da so imele kmetijske zadruge lani za okrog 5 milijonov dinarjev manj sredstev v svojih skladih kot leta 1956, čeprav se je povečal promet lani v primerjavi z letom 1956 za 400 milijonov dinarjev. Vzroki slabega gospodarjenja so predvsem v neprimernih kalkulacijah strojnih uslug.**

Več delegatov je v razpravi po poročilu upravnega odbora poudarilo potrebo po kmetijskih strokovnjakih. Ena izmed važnih ugotovitev razprave je bila tudi ta, da je vodilni kader v kmetijskih zadrugah bolj trgovsko izobražen, zaradi česar bo stanje glede kadra sedaj, ko so se posvetile kmetijske zadruge bolj proizvodnim nalogam, še mnogo bolj kritično. **Posamezni delegati so predlagali, naj bi bilo zaposlenih na poslovnih zvezah čim manj**

(Nadaljevanje na 6. strani)

Vsa pota bodo vodila v Ljutomer

Živahne priprave za udeležbo na proslavi 90-letnice prvega slovenskega tabora v vseh pomurskih občinah

BELTINCI — Vaški odbori SZDL se zavzemajo za čimvečjo udeležbo občanov na ljutomerski proslavi. V prleško metropolo se bo tokrat podalo na okrašenih kolesih in kmečkih vozovih okrog 1000 ljudi.

GRAD — Kolektivna udeležba članov sindikalne podružnice državnih uslužbencev. Tudi zadružniki se zanimajo za proslavo. Iz občinskega središča bosta dva kamiona prepeljala okrog 300 udeležencev v Ljutomer.

RADGONA. — Več sto občanov se bo udeležilo proslave. V Ljutomer bodo odpotovali s posebnim vlakom, na okrašenih kamionih in motornih vozilih.

CANKOVA. — Člani Ljudske tehnike bodo odpotovali v Ljutomer na okrašenih motornih kolesih in mopedih. Iz Cankove bo vozil avtobus, iz Rogaševec zadružni kamion. Računajo na udeležbo okrog 300 ljudi na proslavi.

MARTJANCI. — Posebno zanimanje med gasilci, ki bodo zastopani na proslavi z nekaj desetinami. Na sektorskih konferencah SZDL v prihodnjem tednu se bodo še pogovorili o udeležbi, ki naj bi bila čimbolj množična.

VIDEM. — Najmanj 500 ljudi na proslavi, med njimi 60 gasilcev. Iz bližnjih krajev bodo ljudje potovali na okrašenih vozovih in kolesih. Od Vidma bodo vozili udeležence trije zadružni kamioni.

LENDAVA. — Poleg 160 nastopajočih še 500 ostalih udeležencev. Med njimi bo 150 uniformiranih gasilcev. Zaradi neugodnih vlakovnih zvez z Ljutomerom bodo vozili iz Lendave kamioni »Nafte« in drugih podjetij. Nekateri kolektivi se pripravljajo na skupne izlete v Ljutomer.

MURSKA SOBOTA. — S posebnim vlakom in okrašenimi kamioni bo iz občine, zlasti še iz okrajnega središča, odpotovalo v Ljutomer nad 1500 ljudi. Delavci in uslužbenci iz nekaterih podjetij bodo kolektivno prisostvovali svečanostim ob tej pomembni obletnici.

PETROVCI-ŠALOVCI. — Za proslavo se zanima zlasti mladina. Mladi občani, ki so se prijavili za MDB, bi radi pred odhodom brigade na avtostrado še nastopili v Ljutomeru; zato naj bi odhod brigade malo odložili, še najbolje pa bi bilo, če bi se brigada kolektivno zbrala na proslavi in kar od tam odpotovala na delovišče. Iz občine se bo udeležilo proslave nad 200 ljudi.

*

Prvega junija bodo torej vodila vsa pota v mesto, kjer je bil pred devetdesetimi leti prvi slovenski tabor. Če računamo, da bo največjo udeležbo na glavni proslavi zagotovila ljutomerska občina sama in da se bodo tega dne zgrnile v prleško metropolo tudi množice iz ostalih krajev Slovenskih goric, ormoške občine in od drugod, lahko že sedaj predvidevamo, da bo tokrat Ljutomer sprejel doslej največje število gostov — nad desettisočiglavo množico ljudi.

Zmago Vrbnjak:

90 LETNICA I. SLOVENSKEGA TABORA

Ljutomer — ta veličastna prleška metropola sredi polj in goric — je pred proslavo dneva, ko se je pred 90. leti zgrnila množica ljudi, da bi vlila v parolo 19. § državnih osnovnih postav vse svoje želje in vse svoje stoletno pričakovanje. Bilo je to vročega nedeljskega popoldne 9. avgusta 1868 v Huberjevem logu. Danes, po 90. letih, se Ljutomer s hvaležnostjo spominja vseh onih ljutomerskih narodnjakov, ki so z zanosom in požrtvovalnostjo budili nacionalno zavest ter kraju, ki leži blizu nemške in madžarske jezikovne meje, dajali in končno dali zavedno narodno orientacijo.

Ni slučaj, da se je prav na tem ozemlju začelo novo obdobje v politični zgodovini slov. naroda. Štajerski intelektualci, ki so ideje združevanja pod »milim nebom« zanesli v našo porevolucijsko, politično nenačelno drobtinčarstvo, so brž po izidu zakona o združevanju in enakopravnosti narodov (15. novembra 1967) začeli resneje razmišljati o prirejanju shodov pod »milim nebom«.

V času, ko je nemški liberalizem korakal vzporedno z nacionalizmom svojo zavojevalno pot med slovenske vrste na Spodnjem Štajerskem — je domača inteligenca videla rešitev v nacionalni ohranitvi vsakega, še tako majhnega dela zemlje (slovenske). Boriti se za obstoj in razvoj narodnosti, pa četudi pogosto le za drobtinice, je bilo vodilo Slovencev v dobi, ko si Avstrija in Madžarska delita Slovane. Rivaliteta, pri kateri je bila Avstrija izrinjena iz vsenemške tekme, je bila tedaj tudi posledica, da je Avstrija kot premagana morala računati s svojimi narodi. Izdala je ustavo v februarju, pa jo v decembru z nekaterimi točkami »državnih temeljnih postav« spopolnila. Posebej za vse nemške narodnosti, pa je pomemben § 19 državnih temeljnih postav, ki je določal, da so »vsi narodi države enakopravni in nobenemu narodu se ne sme kratiti pravice, da sme braniti in gojiti svojo narodnost in svoj jezik«. Država priznava enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju. V deželah, kjer živi več narodov, je treba javne učilnice tako urediti, da dobi sleherni teh narodov sredstva, da se more izobraževati v svojem jeziku, ne da bi ga smel kdo siliti, da bi se učil drugega deželnega jezika«.

Prav ta točka je bila kasneje osrednje vprašanje I. slovenskega tabora. Dr. V. Zarnik, ki je bil med najdelavnejšimi člani ljutomerske čitalnice, je v Novicah 29. julija 1868 takole formuliral cilj ljutomerskega tabora: »Namen tega tabora je, da se gola suha teorija, skrita pod 19. § drž. osnovalnih postav, od vseh strani posveti in da visoka vlada in naši visoki državni poslanci zvejo natanko in drobno, kako si naš narod po bregovih Mure in Drave dejansko izpeljavo narodne ravnopravnosti misli in predstavlja.«

Naš zunanjepolitični pregled

Quo vadis, Francija?

Od leta 1940, ko je bila pred kapitulacijo, Francija še ni bila v tako težki politični zagati. Skupina skrajnih desničarjev, ki jih podpirajo veleposestniški in kapitalistični kolonialisti, se je v Parizu pripravljala na zaroto, hotela je zapreti predsednika republike Cotyja in ustoličiti starega generala De Gaulla. Predsednik Pflimlind je pred volitvami izjavil, da je Francija na robu državljanske vojne. In tako je tudi bilo. Padalski general Massu je šel do skrajnosti in osnoval poseben odbor javne rešitve ter s tem ločil Alžir od Francije. Priznal bo pariško vlado le, če bodo ustanovili vlado narodne rešitve. Uporniškemu generalu so se pridružili številni odredi v Alžiru, z njim pa so bili povezani med drugimi celo vojni minister Chaban-Delmas in bivši generalni rezident Soustelle, ki mu je uspelo pobegniti v Alžir.

Torej: padalski general Massu je izvršil v Alžiru puč zoper republiko. Milijon alžirskih Francozov se je strnilo kakor en mož okrog njega. Toda ne gre samo za Alžir. General De Gaulle je izdal v Franciji proglas in izrazil svojo pripravljenost, da stopi na čelo republike. Njegov glas ni ostal brez odmeva, toda med njim in Francozi so se znašli skupščina, vlada in predsednik republike. Če bi skupščina molčala, če bi vlada stala ob strani in če bi se predsednik republike zaprl v Elizejsko palačo, bi De Gaullov proglas naletel na še večji odmev in Francija bi zabredla v državljansko vojno. To ne trdi noben novinar, to je rekel predsednik francoske vlade Pflimlin.

Kaj je privedlo Francoze do tako tragičnega zapleta, do izbire med republiko in osebno diktaturo? Do vsega tega je prišlo zaradi mlačne politike, ki so jo vodile vse povojne vlade v kolonialnih vprašanjih, vse do Pflimlina, ki je v svojem programu omenil, da bi rad rešil alžirsko krizo in se začel pogajati z alžirsko osvobodilno fronto. Zaradi tega so desničarji skovali zaroto.

V Libanonu teče kri

V Libananu že nekaj tednov trajajo nemiri, ki so izbruhnili zaradi namena sedanjega predsednika republike Šamuna, da ponovno kandidira na prihodnjih volitvah za predsednika republike. Iz libanonskega mesta Tripolisa, v katerem so se začeli spopadi nezadovoljnežev s policijo in vojsko, se je prenesel val nemirov tudi na glavno mesto Bejrut. Računajo, da je do začetka tega tedna izgubilo življenje v dosedanjih spopadih okrog 70 ljudi, medtem ko je število ranjenih mnogo večje.

Položaj v Libanonu je toliko bolj zapleten tudi zaradi dejstva, ker je prebivalstvo te države razdeljeno na verski podlagi, kar pa mnogi izkoriščajo, da bi še bolj poglobili jez neenotnosti. Temu je treba dodati tudi neslogo, ki vlada v državi okrog politike Libanona do Združene arabske republike.

Od tedna do tedna

V Beogradu je bilo minuli teden v CS Zveze sindikatov Jugoslavije posvetovanje o perečih vprašanjih našega gospodarstva. Uvodni referat je imel predsednik CS ZSJ Svetozar Vukmanovič, ki je opozoril na potrebo, da čimprej določimo minimalne osebne dohodke in stopnje progresivnega davka v posameznih gospodarskih dejavnostih. Dalje je S. Vukmanovič opozoril na to, da morajo sindikalne organizacije posvetiti posebno pozornost vprašanju razdelitve skupnih dohodkov gospodarskih organizacij.

*

V Ljubljani so se sestali predstavniki okrajnih pripravljalnih odborov za proslavo 15-letnice bitke na Sutjeski. Sklenili so, da bodo mladini po šolah, delavcem po tovarnah in vsemu prebivalstvu čimbolj nazorno predočili pomen in veličino nečloveških bojev v neenaki bitki na Sutjeski. Ponekod so predavanja že v teku. Na proslavo 15-letnice Sutjeske v Tientištu, kjer se bo 4. julija zbralo nad 50.000 ljudi, bo Slovenija poslala 400 udeležencev.

Krepitev svetov za delo

V ponedeljek je bila razširjena seja sveta za delo Okrajnega ljudskega odbora v Murski Soboti. Najpomembnejši del seje je bilo poročilo sveta za sejo okrajnega ljudskega odbora. Zelo obsežno in izčrpno poročilo s široko analitično zasnovo je pripravil in prebral predsednik sveta, Vanek Šiftar.

O seji bomo podrobneje poročali v prihodnji številki.

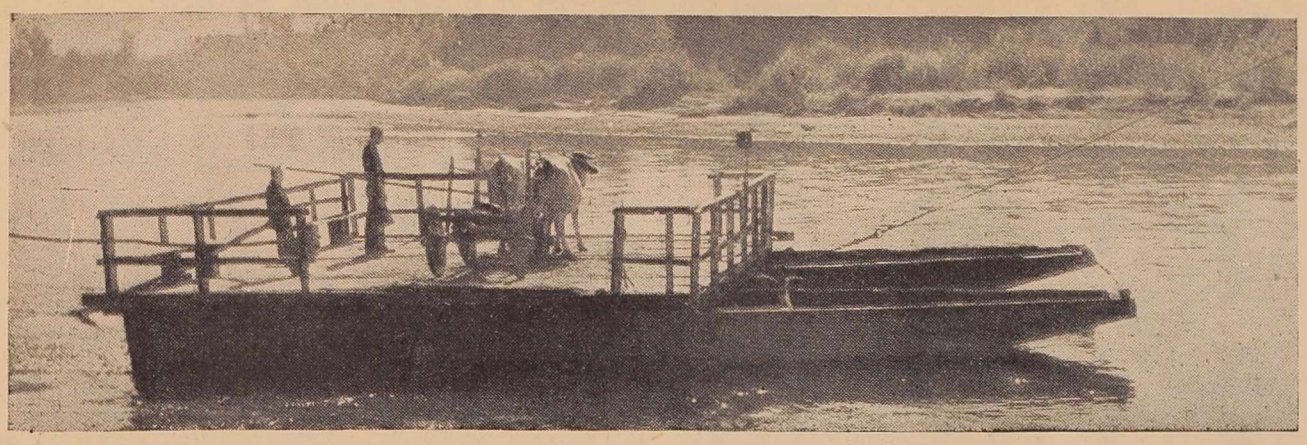

Pomurski motiv: Brod na Muri (Foto Kološa)

IZSELJENCI IN POMURJE

V prihodnje: večja skrb

za srečanja z izseljenci na domačih tleh — Sodelovanje občinskih ljudskih odborov — Popis izseljencev — Boljše in trajno sodelovanje

V soboto je bil v M. Soboti sestanek podružnice Slovenske izseljenske matice. O dosedanjem delu je poročal tov. Bela Horvat. V razpravi o poročilu so ugotovili, da je potrebno z večjo skrbjo pripravljati srečanja z izseljenci na domačih tleh. Za to bo potrebno pridobiti tudi sodelovanje občinskih ljudskih odborov. Doslej je namreč skrbel za stike z izseljenci le odbor pri okraju.

Zelo pomemben del nalog za v prihodnje je popis izseljencev od leta 1908 do zdaj. Prvi poskus takšnega popisa v samo dveh krajih je pokazal, da so se v teh letih izselili od vsake hiše. Popis je namreč potreben za boljše in trajno sodelovanje z izseljenci. Skrbeti pa bo treba za koristi tistih izseljencev, ki so se vrnili in imajo še kakšne zahteve do delodajalcev v tujini in jim je treba tudi doma urediti pokojninske zahtevke in podobno.

V zvezi z zanimanjem, ki ga kažejo izseljenci za domače kraje in razmere, bo bodoči odbor skrbel za to, da si bodo izseljenci v času bivanja doma lahko ogledali vse zanimive kraje v Pomurju, kar doslej ni bilo urejeno. Občinski ljudski odbor in okrajni ljudski odbor bodo prispevali znatnejša sredstva v ta namen in za ureditev brošur, odnosno albumov, kjer bodo natisnjene podobe domačih krajev, ljudske pesmi in tudi naslovi izseljencev iz naših krajev, ki so raztreseni po raznih državah. Tako bo mogoče izseljencem navezovati stike z znanci, za katere bivališča zdaj že ne vedo več. Morebiti bi bilo dobro posredovati ljubiteljem domače pesmi tudi gramofonske plošče. Tudi lokalni tisk naj bi skrbel za tesnejše stike izseljencev z domačimi kraji.

Pomoč tovarni mesnih in tovarni mlečnih izdelkov v Murski Soboti

POSEBNA ZAČASNA KOMISIJA GOSPODARSKIH ODBOROV OBEH ZBOROV LJUDSKE SKUPŠČINE LRS IN STROKOVNJAKOV BO PROUČILA VPRAŠANJA V OBEH PODJETJIH.

Pred dnevi sta se sestala gospodarska odbora obeh zborov Ljudske skupščine LRS in sklenila postaviti več začasnih komisij, ki jih bodo sestavljali člani obeh zborov in razni strokovnjaki. Med drugimi podjetji bo ena takih komisij obiskala tudi tovarno mesnih izdelkov in tovarno mlečnega prahu v Murski Soboti. Komisija bo obiskala omenjeni gospodarski organizaciji ter sestavila pismeno poročilo, ki ga bosta nato obravnavala oba gospodarska odbora.

Nato bosta sestavila poročilo za Ljudsko skupščino, predlagala (kakor tudi v ostalih primerih) razne izboljšave, predpise, spremembe predpisov in poročila. Ljudska skupščina oziroma Izvršni svet bosta nato lahko izdala potrebne ustrezne ukrepe in priporočila.

POGUM!

Včasih želimo ustvariti vtis dosledne revolucionarnosti ali vsaj dosledne aktivnosti, toda zgodi se, da prav z načinom, kako hočemo to doseči, ustvarimo vtis — boječnosti. Prav to se je zgodilo občnemu zboru zadružne zveze, ki pa se je tega tudi zavedal. Plahost se izraža v preprostem ponavljanju rekov »naj bi«. Naj bi bolj skrbeli za investiranje. Naj bi bolj praktično obravnavali kooperacijo. Naj bi kmetijski strokovnjaki prišli v zadruge in tam skrbeli za proizvodnjo. Naj bi povečali obnovljene površine v sadjarstvu...

Pri vseh teh »naj bi« je perspektiva v glavnem enoletna, kot je enoletno poročilo. V kolikor sega dalje, je povzeta po okrajnem perspektivnem planu za kmetijstvo, toda perspektive v zadružništvu bi morale segati dalje, kajti pet let je prekratka doba, da bi lahko dobili zaokroženo podobo o določeni organizirani proizvodnji, kakrna je cilj. Poročila so torej tehnokratska, zgolj organizacijska in o problemih govorijo posplošeno in v obliki naročil. Razprava je bila podobna. Zaključki niso bili daljnosežni.

PREMAJHNA POZORNOST

Kmetijstvo pa je ob tem v ospredju jugoslovanske pozornosti. Razvoj gospodarstva, zlasti industrije, je tako napredoval, da imamo vedno več sredstev za investicije v kmetijstvu. Lani se je kmetijska proizvodnja povečala za 35 % napram letu 1956. Za 22 % je večja kot v desetletnem povprečju pred vojno. Proizvodnja žit in industrijskih kultur se je povečala za 50 %. Leta 1954 je bilo za kmetijstvo danih 20,5 milijard dinarjev. Letos bo danih kar 70 milijard din. V kooperaciji je bil povečan pridelek za 50 %. V petletnem perspektivnem planu kmetijstva je predviden znesek 350 milijard din za kmetijstvo, 153 milijard za kmetijske stroje in 75 milijard za tovarne umetnih gnojil, z melioracijami bodo obvarovali

Komentar

pred poplavami 360 tisoč ha zemljišč.

Nedvomno je v vsem tem zajeto tudi Pomurje. Toda okrajna zadružna zveza ni razčlenila načrtov za organizirano proizvodnjo. Ali jih morda ni? Petletni perspektivni plan je vsekakor osnova, razmere v Pomurju pa zahtevajo širšo obravnavanje. Sadjarstvo samo zahteva vsekakor znatno večjo pozornost, kot pa ga kaže poročilo okrajne zadružne zveze, ki odpravi ta problem s petnajstimi vrsticami, medtem ko govori o živinoreji — kar na osmih straneh. Morda obsega še petnajst vrstic želja predsednika okrajne zadružne zveze, naj bo deležno sadjarstvo v bodoče večje pozornosti, s pripombo, da se doslej v sadjarstvu »ni posrečila« obsežnejša obnova.

ZAČETEK ORGANIZIRANE PROIZVODNJE

Če govorimo o 65-odstotnem povečanju kmetijske proizvodnje v petih letih, mislimo s tem na začetek organizirane proizvodnje. Zmanjšanje površin proizvodnje rži in povečanje površin za pridelovanje nekaterih kultur, je začetek. Vprašanje organizirane proizvodnje v sadjarstvu (predvsem specializacija sadjarstva na Goričkem), vsebuje tudi vprašanje zmanjševanja njivskih površin z različnimi kulturami, izboljšanje proizvodnje v živinoreji in predelovalno industrijo. Toda kot da je to nepomembno, občni zbor okrajne zadružne zveze o tem ni razpravljal. Razprava v splošnem ni zajemala večjih kompleksnih problemov, ker na to ni navajalo poročilo. Tudi o melioracijah je bilo izrečenih le nekaj bežnih besed. Od tod pa do zaključka, da je bil občni zbor prešibko pripravljen (za to je »bliskovito« opravil svoje delo — v pičlih štirih urah), ni daleč.

(Nadaljevanje na 4. strani)

‚POMURSKI VESTNIK' MED NAŠIMI IZSELJENCI

Naše bralce bo prav gotovo zanimalo, kam vse si je utrl pot naš tednik in kje po svetu imamo naročnike. Razumljivo, da berejo naš list predvsem v Pomurju, saj je tudi vsebina časopisa prilagojena za naše domače razmere. Seveda pa skrbi redakcija hkrati za čim bolj pestro vsebino, ki ni omejena zgolj na dogodke pri nas.

Da je naša trditev točna, dokazuje vse širši krog naših naročnikov v tujini. Številna zahvalna pisma rojakov v tujini, ki jih dobivamo iz ZDA, Anglije, Avstralije, Avstrije, Francije, Kanade, Madžarske, Portugalske, Nemčije, Španije itd. potrjujejo, da je tudi našim izseljencem v tujini »Pomurski vestnik« nepogrešljiv prijatelj in informator, saj jim prinaša v daljne kraje košček domačije in vest iz domovine v lepem materinem jeziku.

ZAGOTOVLJENA GRADNJA DALJNOVODA OD KRIŽEVEC DO HODOŠA

V Petrovcih je bila v petek seja občinskega ljudskega odbora. Med drugim so razpravljali o najetju posojila za gradnjo stanovanjskega bloka v Petrovcih (8 milijonov, in za elektrifikacijo (12 milijonov za daljnovod in 5 milijonov za vaško omrežje). S tem je zagotovljena izgradnja daljnovoda od Križevec do Hodoša. Razpravljali so tudi o ustanovitvi sekcije Vodne skupnosti za občino Petrovci-Šalovci, kjer se zlivajo potoki v madžarske vode in jih torej ni mogoče obravnavati skupno z načrtom urejevanja Ledavskega toka.

*

Občinska gasilska zveza Videm ob Ščavnici je razpravljala o poživitvi društev, predvsem o Sovjaku in Slaptincih in o polnoštevilni udeležbi gasilcev na proslavi obletnice I. slovenskega tabora.

Plodno leto protituberkulozne službe v Pomurju

SOVRAŽNIK NA UMIKU

Dosedanje intenzivno zdravljenje tuberkuloznih bolnikov v soboškem okraju je eden najvidnejših uspehov naše zdravstvene službe. V minulem letu je bilo pregledanih v dispanzerjih ali v pljučnem oddelku soboške bolnišnice okrog 24.500 prebivalcev našega okraja ali približno vsak šesti prebivalec. Dispanzerji bodo morali razširiti svoje delo in se še bolj povezati s sveti za socialno skrbstvo in z organizacijo RK. Pogoj za nadaljnje uspešno delo je dobra patronažna služba. Osnovna naloga splošne zdravstvene službe ostane: odkriti bolnika v zgodnjem stadiju obolenja, da se lahko pravočasno podvrže zdravljenju. Alkohol in nedisciplinirani bolniki so družbeni problem ter v mnogih primerih izvor nadaljnjih okužb. Odstotek bolnih otrok do 14. leta je precej visok, saj znaša v nekaterih občinah tudi do 12 odst.

○ Ob koncu minulega leta so imeli na vseh štirih dispanzerjih našega okraja registriranih 1588 bolnikov z vsemi oblikami aktivne tuberkuloze, kar znaša precej več, kot je republiško povprečje. Največ bolnikov je v starostnem obdobju med 20. in 30. letom ter med 55. in 65. letom. Da je umrljivost še vedno nenavadno velika, dokazuje 43 smrtnih primerov v vseh dispanzerjih. Relativno visoko število bolnikov naj nas ne zavede, saj je tuberkuloza dejansko v upadanju. Pač pa nam ta statistični prikaz dokazuje, da izpolnjuje protituberkulozna služba svojo nalogo dosledno in poskuša odkriti v svojih dispanzerjih slednjega bolnika v zgodnjem stadiju obolenja, ko je največ izgledov za popolno ozdravljenje. Prav v odkrivanju novih primerov ima nadvse važno vlogo tudi patronažna služba. Kljub pomanjkanju zdravstvenih delavcev je število 2453 patronažnih obiskov nadvse visoko. Požrtvovalnim patronažnim sestram gre za njihovo odgovorno delo vse priznanje.

Tudi velika fluorografska akcija, s katero so v minulem letu zajeli dobršen del okrajnega področja, se je izkazala za dovršeno obliko borbe proti tuberkulozi.

○ Pljučni oddelek bolnišnice v Soboti je v letu 1957 sprejemal v prvi vrsti nujne primere — bolnike, ki bi sicer morali dolgo čakati na sprejem v specialne bolnišnice in bi zaradi tega še naprej ogrožali svojo okolico. Kljub temu, da je pljučni oddelek Splošne bolnišnice v Soboti po prostornini skoraj najmanjši, lahko hospitizirajo v nekaj urah vsak primer. In kar naravnost presenečа: čakalne dobe — tega perečega dispanzerskega problema, ki še danes tare vse dispanzerje v Sloveniji — ne poznajo več. Zato ni pretirana trditev, da je pljučni oddelek s svojimi 26.021 oskrbnimi dnevi častno opravil svojo nalogo in mnogo pripomogel k temu, da je protituberkulozna služba v Pomurju zabeležila v tem kratkem časovnem obdobju razveseljiv napredek.

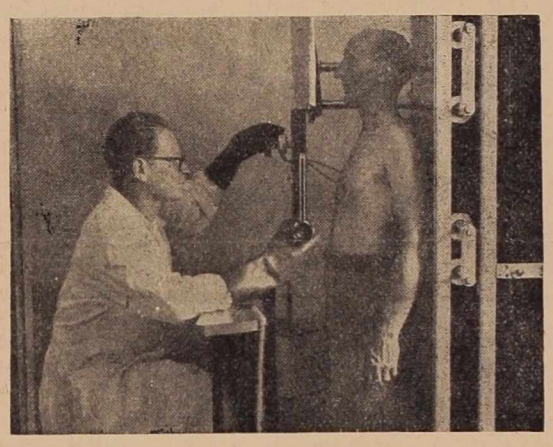

Rentgenski pregled v soboškem dispanzerju

○ Komisiji za borbo proti TBC pri OLO Sobota in dispanzerjem nudijo tudi veliko pomoč ostale zdravstvene ustanove, organizacije RK in oblastni forumi. V prvi vrsti bi omenili specialne bolnišnice širom Slovenije, ki so sprejele v minulem letu nad 500 bolnikov iz Pomurja. Poleg tega so se 3 dispanzerske bolničarke usposabljale v specialni bolnišnici za TBC v Topolščici. Rezultati tega izpopolnjevanja so že očitni, zato nameravajo s to prakso nadaljevati.

Nikakor ne smemo zamolčati pomembnega deleža RK, zlasti kar se tiče organizacije pomoči tuberkuloznim bolnikom. Pa tudi drugače je delo Rdečega križa vsestransko in obsega važno področje zdravstvenega

(Nadaljevanje na 6. strani)

SEJNE BELEŽKE

LETEČA INŠPEKCIJA

Tovariš Tone Truden, predsednik Občinskega ljudskega odbora Ljutomer in pred leti predsednik Okrajne zadružne zveze v Ljutomeru, ko je bil tamkaj še okraj, je razpravljal o poznavanju razmer v zadružništvu. Govoril je o problemih kmetijske proizvodnje in o potrebi, da bodo kmetijski strokovnjaki v zadrugah in ne v poslovnih zvezah in okrajni zadružni zvezi in drugod. V kritiki dela kmetijskih strokovnjakov je dejal: »Kmetijski strokovnjaki so nekakšni leteči inšpektorji.« Torej — karakteristika, ki je nekoliko nenavadna, toda točna.

BOJEČE PERSPEKTIVE

Nekateri zastopniki zadrug so na občnem zboru okrajne zadružne zveze govorili o tem, da se zadružni aktivisti preveč bojijo kmeta, kadar je govora o kooperaciji in sploh o proizvajalnih nalogah in predlogih. Tudi predsednik okrajne zadružne zveje je omenil, da se »boječe lotevamo težjih nalog«. Tudi predsednik OLO je v razpravi omenil podobno. Tako je nastal pojem za delo zadrug, poslovnih zvez in okrajne zadružne zveze, da imajo »boječe perspektive«.

TURIZEM OB ZAPRTIH VRATIH

V nedeljo dne 11. t. m. je krenila skupina kolesarjev iz Sobote na cvetočo Goričko. Dan je bil prekrasen, tako da je bila vožnja res prijetna. Nagajala jim je edino neznostna vročina. Navzlic temu so dobro razpoloženi krenili naši kolesarji v kočo na Dolič. Hoteli so se okrepčati. Toda tu so doživeli to, kar nihče ni pričakoval. Koča je bila zaprta. Šele domačini, ki so prišli mimo, so jim svetovali, naj gredo rajši domov, saj je koča dan in noč zaprta.

Morda je res neumestno na tem mestu razpravljati, zakaj je tako. Prav sedaj, na pragu poletja in turistične sezone, bi bilo zaželjeno, da bi bila koča odprta vsaj ob nedeljah, kar bi nedvomno pritegnilo večje število domačih izletnikov in turistov v ta lep predel Goričkega, ki ga ne bi smeli tako pozabljati in zapostavljati.

M. H.

Izredno pomembno pa je v tem času, ko bi se naj ta točka nacionalnih zadev uresničila — delovanje **ljutomerske čitalnice.** Društvo je prirejalo izlete v svojo bližnjo in daljnjo okolico (Velika Nedelja, Ormož in Središče). Ti izleti, kjer čitalniški odborniki Ivan Kukovec, Jakob Ploj ali V. Zarnik navdušujejo včasih celo do tisoč ljudi — so prave narodne manifestacije, krajevni tabori predhodniki organiziranih taborov. Tabori so se kasneje mogli vršiti le tam, kjer so predpriprave v zavesti ljudstva že bile izvršene. V tem je tedaj največji pomen ljutomerske čitalnice, ki s svojo delavnostjo ni pripravljala samo terena za taborovanja, pač pa je temu vseslovenskemu zborovanju dala tudi sama iniciativo.

Navdušeni haloški rodoljub Božidar Raič takole opisuje Ljutomer: »Ta trg na meji Prekmurskega in Medjimurskega na konci lepega, prostornega in rodovitnega murskega polja ter na podnožju z zeleno trto ovenčanih ljutomerskih goric **bi bilo prilično torišče in središče za narodni razcvet.**« (Slovenec 1866.) In res: Ljutomer je po zaslugi nekaterih sicer redkih rodoljubov, postal kmalu pravo žarišče narodne prebuje daleč naokrog. Tisočletnica Cirila in Metoda na Klemenčičevi »vili« 1863 — je ideje ljutomerskih narodnjakov zanesla med ljudske množice; saj se je te proslave udeležila vsa narodno usmerjena okolica. Ob tej priliki se je prvič rodila misel: **v Ljutomeru je treba osnovati narodno društvo — čitalnico.** »Napivalo se je že bodoči čitalnici«, a pot do njene ustvaritve je bila še dolga. Še tako vzpodbujevalni dopisi, kot so bili Raičevi — »Ljutomer, dodišče slavnega Miklošiča, ni li mogoče, da bi tvoji doktorji in drugi razumniki čitalnico ustanovili? Le junaško naprej!« (Slovenec 1865.) — niso ganili Ljutomerčanov. V trgu je bilo baje na eni strani premalo narodno omikane gospode, na drugi strani pa vse preveč — »zaroda, kateri ako ni na lovu, ali ako si v gostilnici starih kvant ne pripoveduje, na Mihaličovi klopi sedi, v zrak zija in Bogu dan krade«, to karikaturo ljutomerskega nemškutarstva je podal najbrž rodoljub iz Podgradja — Vatroslav Mohorič v SN (1870).

Ob vsem tem je torej razumljivo, da so Ljutomerčani začeli resneje misliti na čitalnico šele po izidu zakona o zborovanjih (izšel 15. novembra 1867), malo prej v maju 1867 so na prvo Kukovčevo pobudo osnovali »Narodno-pevsko društvo«, ki je postalo pravi zametek kasnejše ljutomerske Čitalnice. Pri prvem večjem nastopu društva, dne 18. avgusta 1867 t. j. ob igranju Linhartove šaloigre »Županova Micka« — je misel o čitalnici prodrla med kmečko ljudstvu, zakaj to se je predstave »v obilnem številu udeležilo«.

Že 15. decembra 1867 — mesec dni po izidu zakona o zborovanjih — se je osnoval začasni odbor ljutomerske Čitalnice, ki je poslal »Vabilo« (letak, založila ljutomerska Čitalnica. Tisk Egerjev v Ljubljani), s katerim se »obrača do vseh stanov najbolj do Vas, **možje kmečkega stanu** (podčrtano pis.), da Vi pri kterih je še lepa slovenska beseda in šege čiste in nepokvarjene ostale, v največjem številu kakor udje k čitalnici pristopite«.

(Nadaljevanje prihodnjič)

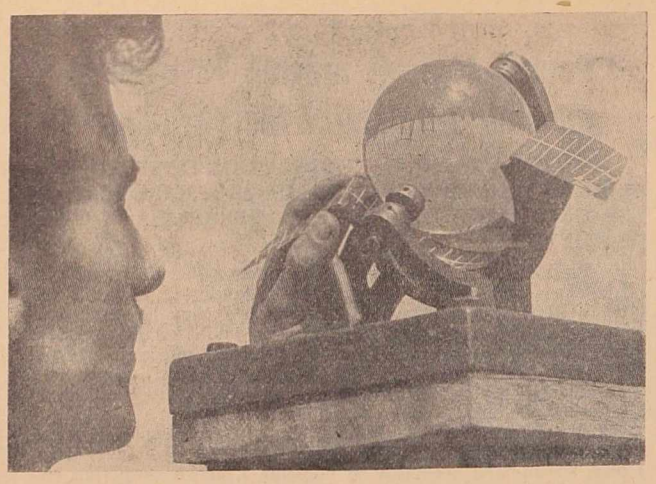

Pri delu na meteorološki postaji, ko je bila še v Rakičanu

OBLAKI STAVKAJO

Dva obraza dveh majev. Medtem ko nas je lani v maju presenetil sneg, nas je letos pozdravila tropska vročina.

Z VREMENOM ZADNJA LETA NIMAMO DOBIH IZKUŠENJ. V POSEBNO SLABEM SPOMINU NAM JE OSTAL LANSKI MAJ, KO JE NEPRIČAKOVANI IN NENADNI SNEG OPUSTOŠIL NARAVO. DREVJE, KI JE ŠELE OZELENELO, JE KLONILO POD TEŽO MOKREGA SNEGA IN SADNA LETINA JE BILA UNIČENA. ŠE VSO LETOŠNJO ZIMO IN ŠE DLJE SO ČUTILI NAŠI POTROŠNIKI POSLEDICE LANSKE MAJSKE ZIME: JABOLK NI BILO MOČ DOBITI MALONE NIKJER, KJER PA SO JIH PRODAJALI, SO BILE CENE ASTRONOMSKE.

V letošnjem maju smo bili spet presenečeni. Že v začetku meseca smo doživeli v srednji Evropi in na Balkanu prodor toplega zraka, v drugem tednu pa nas je obdarovalo vreme s

Tako nam je ostala v spominu muhavost vremena lani maja. Letos so se natanko ob istem času ponekod v Sloveniji že kopali...

pravcato tropsko vročino. Takšne temperature smo prvič zabeležili lani šele junija in julija. Zato pa je bilo letos hladneje v Severni Evropi, kjer je bilo v prvi polovici maja povprečje okrog 6° C.

Na meteorološki postaji v M. Soboti so zabeležili v senci letos 8. maja 25,4° C, 10. maja 29,8° 12. maja pa že 31,1° C. 13. maja je temperatura sicer padla na 26,0° C, 14. maja pa se je zopet povzpela na 29,7. Srednja dnevna temperatura je znašala letos od 8. do 15. maja 25,3° C, lani v istem obdobju pa le 16,1° C (maksimalna prav tako le 24,3° C).

DEŽEVJE PRIHAJA...

Izredno topel tropski zrak, ki je do 15. t. m. z veliko jakostjo gospodaril tudi nad našimi kraji, je s tem zadrževal, da niso mogle prodreti vlažne in hladne zračne gmote. Pozneje se je sicer močno razkrojil in tako je začel dotekati za 10° C hladnejši zrak, vendar zaradi sorazmerno močne trdoživosti tropskih zračnih gmot v višjih plasteh ozračja nismo doživeli izrazitejšega deževja. Zadnje dni minulega tedna je bilo sicer oblačno, toda obilnejše padavine so zabeležili pri nas le v osrednji in zahodni Sloveniji. Meteorološka postaja v M. Soboti je skupno z Mariborom zabeležila najmanjše količine padavin — 1 mm. Če upoštevamo, da je bilo v Pomurju v maju pred nepričakovano tropsko vročino le 8,9 mm padavin, lahko zapišemo, da deževje sicer prihaja, toda, žal, oblaki stavkajo...

Govoriti o suši — to bi bilo pretirano. Zaradi bujne rasti vegetacije je moča sicer potrebna, hkrati pa sta vročina in veter zemljo precej posušila.

UGOTOVITVE IN OBETI

○ Na meteorološki postaji v Murski Soboti so nam povedali, da škode do zdaj navzlic tropski vročini še ni bilo in da posevki dobro uspevajo. Po njihovi sodbi je bila toplota za vegetacijo koristna in da bi pljuski škodovali, navzlic temu, da je zemlja potrebna moče.

○ Na kmetijski inšpekciji OLO pa smo zvedeli, da je zaradi vročine res nastopilo zmanjšanje vlage v zemlji. Toplota ni najugodneje vplivala, ker je veter posušil zemljo, a rastline potrebujejo tudi toploto. V kolikor bo dovolj padavin, ne bo večje škode. Le v primeru, če zemlja dalje časa ne bo dobila moče, bi nastopila nevarnost, da bi se posušila semena v njej. Sadno drevje dobro kaže, enako tudi vinogradi (listje). Po njihovi sodbi je v Pomurju že od nekdaj najmanj padavin v Sloveniji in so kulture, ki tod uspevajo, navajene na pomanjkanje padavin.

Morali bi imeti v svoji sredi vremenskega preroka, če bi hoteli natanko uganiti, kako bo v prihodnje z vremenom in letino, Vsekakor pa za zdaj navzlic novim muhavostim vremena, ki smo jih doživeli v tem mesecu v obliki tropske vročine, ni vzroka, da bi bili črnogledi...

šjb

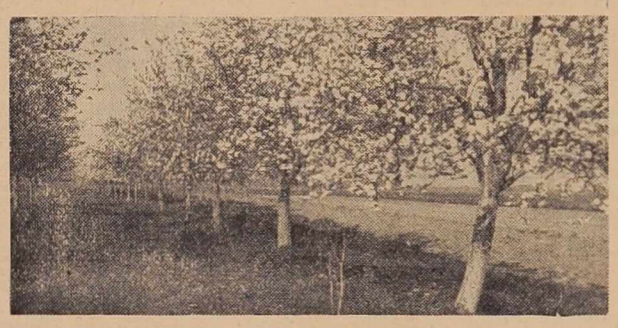

Takšno majsko oblačilo narava nam je bolj všeč, saj obeta obilno sadno letino...

Začetki kooperacije v lendavskem okolišu

Skriti zakladi v pašnikih

Prihodnje leto obeti za višje oblike pridelovalnega sodelovanja

V okolišu kmetijsko-proizvajalne zveze Lendava, ki je začela poslovati z novim letom, je osem kmetijskih zadrug — vse razen KZ Gomilice — sklenilo s svojimi člani pogodbe o pridelovanju hibridne koruze na 42 ha zemlje. Zadruge so preskrbele seme, umetna gnojila in zavarovale posevke, ostalo pa bodo storili posamezni kooperanti.

Pridelek nad pogodbeno zajamčenim povprečjem (30 q na ha) si bosta delila oba pogodbenika v razmerju 80 (pridelovalec) : 20 (zadruga); udeležba zadruge pri nadpovprečnem pridelku je pogojena z njenim prizadevanjem na strokovnem področju, za kar ji, razumljivo, pripada tudi ustrezno plačilo. Mimo hibridne koruze se v lendavskem okolišu uveljavlja tudi pridelovalno sodelovanje pri krompirju sorte »Merkur«. Med pridelovalce so letos razdelili 20 ton semenskega krompirja te sorte. Največ, 5 ton, ga je prevzela kmetijska zadruga v Turnišču. Pridelovalci bodo v jeseni vrnili zadrugi 2 kg pridelka za vsak kg semenskega krompirja. Pridelujejo tudi sladkorno peso, za kar je KPZ sklenila ustrezno pogodbo s tovarno.

○ V strokovnih krogih pravijo, da so se odločili za nižje oblike pridelovalnega sodelovanja zategadelj, ker so to šele začetki kooperacije v lendavskem okolišu in bi dajanje prednosti višjim oblikam prej zavrlo kot pospešilo ves proces; že samo dejstvo, da se je za sodelovanje odločilo v vsem okolišu okrog 200 pridelovalcev — povprečno pet na vsako vas — deluje spodbudno, saj pričakujejo, da se bo na tej osnovi kooperacija že v prihodnjem letu znatno bolj razmahnila in bo lažje začeti uveljavljati tudi višje oblike sodelovanja.

○ V lendavskem okolišu je okrog 300 ha zelo slabo urejenih in celo opuščenih pašnikov, ki ne dajejo niti polovico tistega, kar bi morali dajati, zato nameravajo že v bližnji prihodnosti urediti sodoben čredinski pašnik, v katerem bodo uveljavili ustrezen gnojilni kolobar. Pri mnogih pašnikih bo potrebno še prej dokončno urediti vprašanje lastništva oziroma predpravic sedanjih koristnikov. Razen tega imajo v načrtu tudi gradnjo srednje velike sušilnice za sadje in povrtnino.

-sk

Bodimo previdni pri delu!

Težka nesreča delavca Franca Rakuše v Godemarcih

○ Franc Rakuša iz Precetinec je v družbi še nekaterih zidarskih delavcev pomagal pri popravilu gospodarskega poslopja pri kmetu Francu Horvatu v Godemarcih. Delo je bilo precej naporno, saj so izkopavali in podzidovali stene, na katere je bil naslonjen zidan stranski obok, hkrati pa tudi precizno in nevarno. Vendar pa v krogu delavcev ni bilo človeka, ki bi znal tehnično ugotoviti, kaj se lahko dogodi, če posamezni deli sten niso pred adaptacijo primerno zavarovani.

○ Prejšnji ponedeljek se je na dvorišče lastnika zgradbe pripeljal neki tujec, ki je takoj opazil, da se stena premika. **Takoj je opozoril delavce, ki so zbežali, ker pa se je stena naglo zrušila, ni mogel več zbežati Franc Rakuša. Tega so ruševine pokopale in mu prizadele težke poškodbe ter prelome kosti na rokah, kolku in nogah. Morali so ga prepeljati na kirurški oddelek mariborske bolnišnice.**

Luf.

Od uspeha do uspeha...

Pred kratkim je proslavilo PGD Pršetinci ob navzočnosti predstavnikov gasilskih organizacij iz Maribora, Ormoža, Murske Sobote in Ljutomera ter številni udeležbi prebivalstva 20-letnico obstoja in delovanja. Po deklamaciji, podani kroniki in čestitkah so »Pohorski fantje« s svojo glasbo in petjem razveselili navzoče.

S svojo požrtvovalnostjo, vztrajnostjo in disciplinirano-stjo je članstvo sodelovalo pri 36 večjih in manjših požarih ob udeležbi 416 gasilcev in gasilk ter v 873 urah na mestih požara obvarovalo za 2,200.000 dinarjev ljudskega premoženja.

Društvo, ki ima lasten gasilski dom, je leta 1953 zgradilo dvorano za kulturno-prosvetno izobraževanje, ki služi vsem množičnim organizacijam v vasi. Društvo ima lastno knjižnico, kjer si članstvo redno izposoja knjige. Pred dvema letoma je razvilo društvo nov gasilski prapor. Vsa leta po osvoboditvi je imelo društvo vedno in ob vsakem času najbolj urejen in čist dom ter orodje, kar so ob nedavni proslavi ponovno ugotovili tudi prisotni zastopniki gasilskih organizacij.

Nov gasilski dom

Otvoritev je bila v Branoslavcih ob proslavi desetletnice

PGD Branoslavci je na nedavni proslavi desetletnice svojega dela otvorilo svoj dom ob navzočnosti republiškega ljudskega poslanca tov. A. Pirherja, predsednika ObLO Ljutomer tov. A. Trudna ter predstavnikov in članov gasilskih organizacij bližnje okolice.

Po ustanovitvi in registraciji društva so ustanovitelji že razmišljali o nabavi najpotrebnejšega orodja in opreme, ki si ga je društvo kmalu tudi nabavilo. Doslej je članstvo, ki je prejelo od takratnega OLO Ljutomer v dar prevozno-prenosno motorno brizgalno s primernimi tlačnimi cevmi, uspešno sodelovalo pri 13 večjih in manjših požarih, pri katerih so opravili 786 prostovoljnih ur ter ohranili skupnosti in vaščanom težke milijone ljudskega premoženja. Pri gradnji doma so opravili člani društva 872 prostovoljnih delovnih ur in 189 raznih voženj.

K dosedanjim uspehom društva je nedvomno pripomogla tudi dobra in vestranska povezava z vaško organizacijo SZDL.

Pogum!

(Nadaljevanje s 3. strani)

Letošnja ugotovitev, da so zadruge zaključile svoje poslovno leto z visokim prometom, toda nizkimi skladi, vsekakor poudarja potrebo po skrbnejšem gospodarjenju, po večji načrtnosti in organiziranosti. Vsekakor se bo treba otresti zgolj »administrativnega odnosa do kmetov« kot se je izrazil nekdo na občnem zboru. Namesto zapisovanja naročil: »naša valovita pobočja morajo pokriti plantažni sadovnjaki... močvirje in kisle trave morajo izginiti z naših travnikov in pašnikov... naše njive morajo biti globoko obdelane in pravilno gnojene... naša živina mora dajati več mleka, mesa, jajc...« je nujno strokovno posegati v proijvodnjo in pokazati, kako se to naredi, sicer ostanejo ti izreki pač pobožne želje. kajti kravam ni mogoče naročiti, naj dajo več mleka, to dosežemo z izdatno prehrano in nego.

VSE, KAR JE PRAV

Tov. R.D. iz Ljubljane nam je poslal dopis naslednje vsebine:

»Solidna prodaja.

Prejšnji teden je moj sin kupil v M. Soboti v neki trgovini 50 jajc po 12.50 dinarjev s prošnjo, da mu jih zamotajo. Ko smo jih doma prešteli, je bilo v škatli samo 41 kosov, tako da je vsako jajce stalo ca 16 dinarjev. Kaj mislite, ali se je 9 jajc po poti posušilo in ali je to dokaz solidnega trgovanja?«

Opomba uredništva: Zelo bi nas veselilo, če bi nam tov. R.D. iz Ljubljane sporočil, v kateri soboški trgovini so se »zmotili« kar za 9 jajc, kar je res malce preveč!

BRALCI NAM PIŠEJO:

Premalo mesa v Beltincih

Gospodinje iz Beltinec in okoliških vasi se upravičeno sprašujejo, zakaj je v Beltincih pomanjkanje mesa. Zgodi se, da zmanjka vseh vrst mesa, vemo pa, da to danes ni več potrebno, ko je dovolj vseh vrst klavne živine, goveje in tudi svinj ne manjka. V beltinski občini posluje samo ena mesnica KZ Beltinci. Ker je edina na tem območju, bi moralo vodstvo toliko bolj skrbeti za redno preskrbo potrošnikov. Možnosti za to ima. Kje oziroma kaj je vzrok slabe preskrbe potrošnikov z mesom, bi morali merodajni pojasniti.

Lani so množične organizacije v Beltincih pa tudi Svet za gospodarstvo ObLO Beltinci precej razpravljali o potrebi po še eni klavnici oziroma mesnici. Pogoji za to so, tako glede prostorov in ostalih pripomočkov. Razprava o tem takrat ni bila odveč, če bi do te uresničitve prišlo v kratkem času. Konkurenca prav gotovo ne bi škodovala, zboljšala pa bi redno oskrbovanje potrošnikov. Tudi jeza gospodinj bi v tem primeru odpadla.

Prizadeti

POPRAVEK

V prejšnji številki smo med ostalimi rojstvi poročali, da je Francka Bencak iz Rakičana rodila dečka. Ker je slednja rodila deklico, popravljamo s tem neljubo pomoto.

Soboška KRONIKA

Poroke, rojstva in smrti od 10. do 17. maja 1958.

Poročila sta se: Vladimir Hauptman, uslužbenec, in Anica Bagari, učiteljica, oba iz Jareninskega dola.

Rodile so: Silva Hradil iz Murske Sobote, deklico; Marija Trstenjak iz Radenskega vrha, deklico; Marija Draškovič iz Nedelice, deklico; Vera Bagari iz Bratonec, dečka; Katarina Sobočan iz Dolgovaških goric, deklico; **Regina Habjanič iz Murske Sobote, dečka;** Gizela Sočič iz Krnec, deklico; Helena Dinjar iz M. Sobote, deklico; Emilija Kranjec iz Kupšinec, deklico; Olga Ros iz D. Bistrice, deklico; Marija Žižek iz Ižakovec, dečka; Marija Berden iz Hrastja, dečka; Matilda Gomboši iz M. Sobote, deklico; Vera Lovenjak iz Križevec, deklico; Kristina Cipot iz Predanovec, dečka; Katarina Turner iz M. Sobote, deklico; Helena Kuhar iz Trdkove, dvojčka — dečka; Marija Majc iz Melinec, deklico; Terezija Subic iz Grab, deklico; Slava Birsa iz Kobilja, deklico; Zora Kerčmar iz Gradišča, deklico; Ida Topolovec iz M. Sobote, dečka; Ema Sebjanič iz Križevec, dečka; Irena Šarkanj iz Nuskove, dečka; Irena Avguštin iz M. Črnec, dečka in Helena Šarkezi iz Doliča, dečka.

Umrla je: Sarolta Darvaš iz M. Sobote, stara 71 let.

Zdravstvena DEŽURNA SLUŽBA

Nedelja, 25. maja 1958.

Dr. Lea Talanyi Pfeifer, stanuje v Krekovi ulici. **Ordinira v splošni ambulanti od 8. do 12. ure, v nujnih primerih popoldne in ponoči na stanovanju.**

od 26. maja do 1. junija 1958.

Dr. Jan Sedlaček, stanuje v Trubarjevem drevoredu.

PROSTOVOLJNI KRVODAJALCI

od 12. do 17. maja 1958.

Ernest Horvat iz M. Sobote, osmič; Apolonija Bukvič iz Tropovec, četrtič; dr. Nikolaj Lanščak iz M. Sobote četrtič; Ludvik Solar iz bolnišnice v M. Soboti, tretjič; Franc Senčar iz Stare nove vasi, tretjič; Jožef Flisar iz Gradišča, Marija Banko in Vilma Vukan iz Doline, Silva Kapun iz bolnišnice v Murski Soboti, vsi drugič; Jolanka Žalik iz Rakičana, Zlata Kučan iz Andrejec, Karolina Gjergjek iz Renkovec, Josip Kučan iz Ivanjševec, Aleksander Balajc iz Krplivnika, Božo Fridrih iz Celja, Irena Serec, Milka Marič, Vera Serec in Marija Perkič, vse iz M. Črnec; Avgust Flegar, Ema Hašaj in Terezija Črnjavič, vsi iz Gradišča.

Nesreče in NEZGODE

Veje je sekal 48-letni F. B. iz Drakovec pri Vidmu ob Ščavnici in se vsekal v levo koleno ter dobil hudo rano.

Pod voz je padel 54-letni F. F. iz Kobilja, ko so krave nenadoma potegnile. Dobil je precejšnje poškodbe, tudi več reber ima zlomljenih.

Ko je padel, si je močno poškodoval levi gleženj 58-letni F. K. iz Hercegovščaka pri Radgoni.

Avtomobilska os je med delom padla naprste desne noge 44-letnemu J. V. iz Bučečovec in mu jih je hudo poškodovala.

Kosa je padla na nogo 11-letni Anici Horvat iz Vidonec in ji prizadela hudo rano.

Z zračno puško se je po nesreči ustrelil v desno nogo 12-letni Štefan Kutoša iz Pečarovec.

Na travi pri domači hiši je padel 2-letni Ivan Kuronja iz Serdice in si zlomil desno nogo nad kolenom.

S slamoreznico si je močno poškodoval palec desne roke in štiri prste leve roke 12-letni Jože Lukač iz Bakovec.

Ko je oče na kolesu peljal 6-letnega Jožeka Mesariča iz Lipovec, je ta dobil nogo v zadnje kolo in si jo precej poškodoval.

KINO

MURSKA SOBOTA — od 23.—25. maja slovenski film: »Ne čakaj na maj«; od 27.—29. maja ameriški film: »Beli jorgovan«.

LENDAVA — od 23.—25. maja jugoslovanski film: »Pop Čira in pop Spira«; od 27.—28. maja francoski film: »Lisabonske noči«.

LJUTOMER — od 24.—25. maja ruski film: »Enainštiridesetі«; od 28. do 29. maja angleški film: »Oprosti mi«.

KRIŽEVCI PRI LJUT. — 24. in 25. maja barvni film: »Nocoj bomo peli«.

GORNJA RADGONA — 24. in 25. maja francoski film: »Heroji so utrujeni«; 28. in 29. maja ameriški film: »Obsojeni«.

ČEPINCI — 25. maja jugoslovanski film: »Deklica in hrast«.

Tedenski KOLEDAR

Nedelja, 25. maja — r. d. m. Tita
Ponedeljek, 26. maja — Dragica
Torek, 27. maja — Janez
Sreda, 28. maja — Gojko
Četrtek, 29. maja — Majda
Petek, 30. maja — Milica
Sobota, 31. maja — Angela

PREKMURSKI FANTJE POZDRAVLJAJO

Prekmurski fantje, ki služijo svoj vojaški rok v Zagrebu V. P. 3667, lepo pozdravljajo svoje starše, brate in sestre, posebno pa svoja dekleta:

Ludvik Novak, Ratkovci; Emil Kučan, Andrejci; Avgust Žalig, Rakičan; Ferdo Špilak, Dolič; Karel Stof, Dolič; Štefan Hajdinjak, Vadarci; Geza Kopič, Vadarci; Franc Matuš, Dolenci; Fridrik Gomilar, Dolnji Slaveči; Herman Kopič, Jurij; Jože Gomboč, Gerlinci; Anton Kuzma, Krajna; Franc Koter, Rankovci; Ivan Horvat, Dokležovje.

Pozdravom se pridružujeta še: Rudi Matko, Dragotinci, Videm ob Ščavnici, in Jože Hari, Plitvica, Gornja Radgona.

V dveh, treh vrstah . . .

Naj presodi javnost

Zgodilo se je pred dnevi, pred tekmo pomurskih grafičarjev in trgovcev. Grafičarji so zaprosili NK Soboto, da jim za to tekmo posodi drese in čevlje — skratka opremo. Toda glej! Čeprav sta med grafičarji dva aktivna člana NK Sobote, je član upravnega odbora NK Sobote prošnjo grafičarjev na vsem lepem odklonil. Naposled je priskočil na pomoč grafičarjem NK Rakičan in jim omogočil, da so odigrali tekmo ter s tem pokazal zgledno mero tovariškega in športnega sodelovanja ter medsebojne pomoči.

Nimamo namena, da bi komentirali gesto NK Sobote do pomurskih grafičarjev, ker nam to niti ne dopušča prostor. Z gornjimi vrsticami hočemo le obvestiti javnost. Nedvomno je, da postopka NK Sobote ni mogoče imenovati niti športnega, niti tovariškega, še manj pa socialističnega.

Kolektiv »Pomurskega tiska«

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 22. maja do 1. junija

Okrog 22. maja in okrog 28. maja padavine z ohladitvijo. V ostalem lepo vreme.

KORISTEN SEMINAR

V radgonski občini je bil te dni seminar, na katerem so obravnavali vprašanje tarifnih pravilnikov. Poučili so se o načinu ugotavljanja minimalnih osebnih dohodkov v smislu veljavnih predpisov ter razčistili še druga nejasna vprašanja iz področja zakona o delovnih razmerjih. Celodnevnega seminarja so se udeležili vsi predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov vseh podjetij iz radgonske občine. Na seminarju so ugotovili, da prilagojevanje pravil in sestavljanje pravilnikov prepočasi napreduje.

ZAHVALA

Ob težki izgubi svetu znanega dragega moža, očeta in brata

KOLOMANA VLAJA

iz ZENKOVEC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ob njegovi smrti sočustvovali z nami, vsem doravalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Irena, sinova Štefan in Koloman, hči Irena, sestra Terezija z družinami in ostalo sorodstvo. Zenkovci 12. maja 1958.

ZAHVALA

Vsem, ki so našo drago mamo

ŠARLOTO DARVAŠ

vdovo evang. župnika

obiskali ob mrtvaškem odru, ji darovali vence in cvetje, jo spremili k večnemu počitku in z nami sočustvovali, se najlepše zahvaljujemo.

Žalujoči. Murska Sobota 20. maja 1958

Izpiti na gimnaziji v Murski Soboti

Izpiti za **sprejem v V. razred gimnazije** se začnejo 11. junija. Prijave želi ravnateljstvo do srede 4. junija. Prijavi mora biti priloženo spričevalo o dovršeni nižji gimnaziji.

Najkasneje do 4. junija naj vložijo prijave tudi **privatisti.** Priložiti je treba zadnje šolsko spričevalo, potrdilo o nekaznovanju (dobi se na notranji upravi) in izpisek iz rojstne matične knjige.

Privatni izpiti za vse razrede **se začnejo 16. junija.** Razpored bo objavljen na šolski deski.

Višji tečajni izpit rednih učencev in privatistov se začne 12. junija (prošnje želi ravnateljstvo do 4. junija).

Prijave za vse izpite se kolkujejo s 30 din zvezne in 20 din okrajne taksne znamke.

Vpisovanje za vse razrede bo 27. junija ob 8. uri.

Ravnateljstvo gimnazije

Upravni odbor ZK Mačkovci

razpisuje delovno mesto

TRAKTORISTA

Pogoji: Potrebna kvalifikacija predvsem za poljedelska dela. Plača po kolektivni pogodbi ali po dogovoru. Nastop službe s 1. junijem 1958.

Pismene ponudbe z navedbo strokovne kvalifikacije, dosedanjega službovanja in življenjepisom pošljite do 25. maja na naslov:

Upravni odbor KZ Mačkovci

OBVESTILO

OTROŠKI DISPANZER v Zdravstvenem domu v Murski Soboti redno posluje, in sicer od 7. do 11. ure, razen sobote, ko posluje OTROŠKA AMBULANTA za bolne otroke.

Ob petkih od 15. do 18. ure se pa v OTROŠKI POSVETOVALNICI pregledujejo zdravi dojenčki in predšolski otroci.

Matere, prinašajte redno otroke v posvetovalnico, ki skrbi za zdravje in pravilen razvoj vaših otrok!

Zdravniki Splošne ambulante sprejemajo bolne otroke samo ob popoldnevih v nujnih primerih.

V zdravstvenem domu posluje v istih prostorih ob popoldnevih tudi DISPANZER ZA ŽENE.

V GINEKOLOŠKI AMBULANTI se pregledujejo in zdravijo žene v ponedeljek, torek, sredo in četrtek od 12. do 14. ure ter v petek od 11. do 13. ure.

POSVETOVALNICA ZA NOSEČNICE sprejema ob ponedeljkih in četrtkih od 14. do 16. ure.

Noseče žene, pridite čimprej v posvetovalnico! Zavarovanke, uredite si pravočasno porodni dopust v posvetovalnici!

POSVETOVALNICA ZA ŽENE PO PORODU posluje ob sredah od 14. do 16. ure.

Matere, prihajajte po porodu v posvetovalnice, da se izognete možnim kvarnim posledicam nosečnosti in poroda!

POSVETOVALNICA ZA KONTRACEPCIJO (preprečevanje nosečnosti) dela vsak torek od 14. do 16. ure in petek od 13. do 15. ure.

V READOVI ŠOLI se noseče žene pripravljajo za naraven porod, ob ponedeljkih in petkih od 15. do 18. ure.

V MATERINSKI ŠOLI se matere ob sredah od 15. do 18. ure učijo pravilne nege in prehrane dojenčka.

Žene, poslužujte se brezplačnih pregledov in zdravljenja v dispanzerju!

ZA OHRANITEV ŽIVLJENJA nujno potrebujem kri skupine AB.

Fridrih, Ivanocijeva ul. 39, Murska Sobota.

PGD Borejci priredi ob priliki prevzema motorke na dan 25. maja 1958 PLESNO VESELICO na prostem pri Karlu Bančec v Borejcih. Vljudno vabljeni!

Odbor

OKRAJNA GASILSKA ZVEZA v M. Soboti obvešča

Proslava 90-letnice I. slovenskega tabora naj bo tudi manifestacija vsega pomurskega gasilstva. Pozivamo vse gasilske enote, da organizirajo udeležbo gasilstva na slavnost in tako s svojo udeležbo dajo poudarka proslavi te zgodovinske obletnice.

Priznanje čina gasil. podčastnika:

Ker izpolnjujejo pogoje in ker so opravili z uspehom izpit za gasilskega podčastnika, je Izvršni odbor OGZ na predlog štaba priznal čin podčastnika naslednjim tovarišem:

Milanu Horvatu, Panovci; Antonu Cartlu, Iljaševci; Francu Žemljiču, Lomanoši; Jožefu Fariču, Vidonci; Francu Frasu, Bučkovci; Jožefu Miheliču, Večeslavci; Antonu Šiftarju, Sl. Radenci; Alojzu Bezjaku, Podgorje; Jožefu Benkiču, Korovci; Jožefu Golobu, Stročja vas; Ivanu Kološu, Dolina; Francu Pozveku, Kruplivnik; Ferdinandu Žilavcu, Vadarci; Mirku Posavcu, Plitvica; Antonu Domanjku, Kapela; Ludviku Kuplenu in Karelu Siškotu, Tovarna mesnih izdelkov M. Sobota, Veri Jamčar PIGD, Opekarna Radgona in Dezideriju Hariju, Križevci.

Odvzem čina gas. podčastnika:

Ker so iztopili, se odselili ali so nedelavni, je Izvršni odbor na predlog Štaba brigade črtal iz seznama podčastnikov naslednje tovariše:

Rezika Ošlaj, Filovci; Frančiška Rauter, Kapela; Feliks Korošec, Radenci; Terezija Domanjko, Radenci; Valentin Ploj, Zbigovci; Alojz Ščap, Radenci; Maks Poznič, Stavešinci; Anton Sinko, Skakovci; Franc Domanjko, Korovci; Anton Janeš, D. Bistrica; Štefan Ifka, S. Bistrica; Štefan Cigan, D. Bistrica; Anton Janeš, Bratonci; Marta Panker, Puconci; Franc Ružič, Satahovci; Štefan Smodiš, Petrovci, Janez Žlebič, Markovci, Janez Flisar, Križevci; Štefan Grabar, Ženavlje; Štefan Horvat, M. Dolenci; Zdravko Birsa, Kamovci; Ladislav Sabo, Dolga vas; Andrej Šafhauzer, Lendava; Štefan Gregor, Lendava; Pavel Ermenji, Nafta; Vendel Vida, Petišovci; Štefan Čuka, Trimlini; Rozika Hertl, D. Bistrica; Martin Hanc, Sr. Bistrica, Karel Gomboc, Cankova; Štefan Menciger, Ropoča; Rezika Kovač, Kramarovci, in Janez Kranjec, Sotina.

Iz pisarne OGZ

ZAHVALA

Za časa mojega bivanja v bolnišnici se naprisrčneje zahvaljujem dr. Sedlačkovi, dr. Benkoviču in dr. Palančanu, kakor tudi vsem babicam, in ostalemu strežnemu osebju.

Angela Štiberc

Časopisno založniško podjetje

»POMURSKI TISK«

v Murski Soboti

razpisuje mesta vajencev

1. ROČNEGA STAVCA
2. KNJIGOTISKARSKEGA STROJNIKA

Pogoji: dovršena nižja gimnazija z zelo dobrimi ocenami iz risanja in slovenščine. Prošnje poslati najkasneje do 30. maja t. l. na upravo podjetja.

OBVESTILO

Uprava za ceste OLO Murska Sobota obvešča, da se bo v dneh od 26. do vključno 31. maja 1958 vršila **prodaja trave** ob okrajnih cestah III. reda OLO Murska Sobota po celotnem teritoriju okraja, in sicer na javni ustni licitaciji zunaj po terenu — to je ob cestah.

Podrobnejši razpored in ostala navodila o prodaji lahko dobijo interesenti pri pristojnem občinskem ljudskem odboru, tukajšnji upravi za ceste ali neposredno od njenih cestnih nadzornikov zunaj po terenu.

Uprava za ceste OLO Murska Sobota

ZDRAVSTVENA POSTAJA **DOBROVNIK**

razpisuje

1 štipendijo za šolanje na srednji šoli za medicinske sestre.

Pravilno kolkovane prošnje s potrdilom o šolanju je treba poslati najkasneje do 25. junija 1958 na naslov: Zdravstvena postaja Dobrovnik.

Javna licitacija

Stanovanjska uprava v M. Soboti razpisuje javno licitacijo za prodajo

zidane in lesene šupe

na Štefana Kovača ulici 5, Murska Sobota

zidanih hlevov

na Štefana Kovača ulici 19, Murska Sobota

Licitacija se bo vršila v ponedeljek dne 26. maja 1958 ob 10. uri na kraju samem.

Točnejša pojasnila se dobijo na Stanovanjski upravi v M. Soboti.

Mali OGLASI

CENE MALIH OGLASOV:

Beseda 10 din, med dve črti beseda 20 din. Ženitbeni oglasi beseda 30 din. Na oglase, ki so pod šifro oziroma naslov v oglasnem oddelku, se pribije 50 din.

OPOZORILO!

Vsa obvestila in male oglase bomo objavili le takrat, ko bo vplačan tudi znesek za objavo. Stranke, ki zahtevajo pismeno naslove oglasov ali kako drugo informacijo, naj priložijo za odgovor znamko za 15 din. V nasprotnem primeru ne bomo odgovarjali. Naslovov, ki so pod šifro, ne izdajamo! Za poslani denar v navadnih pismnih ne odgovarjamo.

PRODAM

LESENO LOPO, pokrito z opeko, primerno za drvarnico, prodam. Alojz Fras, Partizanska 36, M. Sobota. M-457

LEPO POSESTVO z zidano hišo in gospodarskim poslopjem, prodam. Poizve se v Ključarovcih št. 24, p. Križevci pri Ljutomeru. M-459

MOČNE HRASTOVE HLEVE, kompletne z ostrešjem, prodam. Križevci št. 24 pri Ljutomeru. M-461

MOTORNO KOLO »SAKS« zamenjam ali prodam za čebele. Informacije pri krojaču Sabo, M. Sobota, Zvezna 10. M-464

POSESTVO vseh kultur v izmeri 3,5 hektarjev, vse okrog hiše, voda in elektrika, ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

OTROŠKI VOZIČEK v dobrem stanju ugodno prodam. Cena 8000 din. Zvezna ul. 2, Murska Sobota. M-469

ČRNO HRASTOVO JEDILNICO prodam. Naslov v oglasnem oddelku PV. M-471

KUPIM

OTROŠKO DEKLIŠKO KOLO, dobro ohranjeno, kupim. Naslov v oglasnem oddelku. M-458

POZOR! POZOR! Nujno kupim in takoj plačam traktor, pogonski motor, mlatilnico, stružnico in vprežno ali ročno motorno kosilnico, prodam pa lepo hišo z vrtom ali več zemljišča v bližini Ptuja in Kidričevega. Pismene ponudbe s točnim opisom in ceno pošljite: Ivan Dolinšek, Osluševci 11, p. Podgorci. M-460

KUPIM

2-voltni dober akumulator. Aleksander Hercek, Šalovci 23.

POSESTVO

s 3 ha 25 arov, t. j. sadovnjak, vinograd in gozd ter hiša z elektriko, prodam za 600.000 dinarjev.

Jože Ritonja, Rucmanci 43.

RAZNO

SODNIK IŠČE SOBO. Naslov oglasnem oddelku PV. M-466

IŠČEM POŠTENO KMEČKO DEKLE kot gospodinjsko pomočnico (za Maribor) k družini z enim otrokom. Plača po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku PV.

USLUŽBENEC srednjih let želi spoznati dekle do 28 let starosti zaradi ženitve. Ponudbe poslati na oglasni oddelek pod šifro »Iščem srečo«. M-475

23-LETNI FANT želi spoznati dekle zaradi prijateljstva. Pismene ponudbe pod »Izleti« na upravo PV. M-476

LAJOS ZILAHY: 31

SMRTONOSNA POMLAD

Toda nisem imel moči, da bi se vrnil. Stal sem tam, kot bi bil ukopan. Oh, kako strašno je bilo to, da se nisem mogel vrniti in povedati, naj me jutri ne pričakujejo.

Odšel sem v najbližjo kavarno in napisal Joži nekaj besed:

— Draga moja, videla se bova šele jutri dopoldne.

Bil sem tako vznemirjen in zmeden, da v takšnem razpoloženju nisem hotel Joži pred oči. Reva, nazadnje bi še lahko verjela . . ., toda ne, te misli nočem niti zapisati!

Odšel sem na obalo Donave. Pod kostanji sem videl tetko Kamilo; v eni roki je nosila nekakšen zavojček, v drugi je držala svojo mačko. Zdela se mi je kot nekakšen čuden spomin, ki sem ga zaznal morda zdaj zadnjič v življenju.

Dolgo sem gledal za njo, potem sem sedel na klop.

Nad mesto se je že spuščal mrak. Nebo je bilo en sam velik, zlat ogenj. Izza otoka je priplul po Donavi navzgor majhen, bel parnik, nenadoma močno zapiskal in ta glas je bil takšen, kot smrten, divji krik. Piskanje belega parnika je udarjalo ob Gellertov hrib in se v nevidnem loku izgubljalo proti nebu. Tam zgoraj je utihnilo.

S hriba, ki se je kopal v spomladanskih barvah, so prišle v mraku mlade ženske in moški. Ženske so medlo vlekle za seboj po tleh svoje sončnike, moški so molčali.

Na obali je stal gologlav človek in s prekrižanimi rokami na prsih negibno gledal vodo, na kateri so tekmovali bakrenastobarvni valovi. Povsod na obali so tako stali ljudje, sprehajajoči se stari gospodje, priletne dame, mlada, tesno objeta dekleta in služinčad, ki je za minuto, dve pobegnila na obalo. Gledali smo vodo.

Potem sem vstal in se pričel sprehajati. Sprehajal sem se ob obali med dvema drevesoma. Z Donave je pihal veter in razgibal krošnje dreves. Pričelo se je mračiti in polagoma so se prižgale luči. Rjavi valovi Donave so se zdaj naravnost pojoč, kot nekakšna čudežna povorka, valili izpod temnih stebrov mostu. V šumeči vodi so nemo odsevale obalne luči kot ogromne, navzdol obrnjene bakle.

Brez sleherne misli, z rokami na hrbtu sem se sklonjene glave sprehajal med dvema drevesoma. V moji notranjosti se je širila ena sama nejasna misel: zdaj, zdaj je vsega konec, pred menoj so zadnje ure.

Pogledal sem na nebo, od koder se mi je zazdelo, da slišim pošastno zvonenje teh poslednjih ur. Na dvignjen obraz mi je kanilo nekaj kapljic dežja.

Čudna gluhota mi je napolnila ušesa, čudno brnenje, ki je prihajalo do mene od nekod iz vsemirja in ki je zares bilo podobno zvonenju teh pošastnih ur.

Okrog mene se je že popolnoma zmračilo. In takrat sem se napotil sem v hotel . . .

— Tako, Matjaž, to je vse . . .

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Iz dnevnika dežurnega zdravnika:

5. maja, sreda

Dopoldne ob pol devetih so nas klicali z zunanjega konca ulice Váci, kjer je tramvaj številka 57 povozil nekega delavca iz tovarne svetilk. Z manjšimi poškodbami smo ga prepeljali v bolnišnico.

Nekaj minut pred deseto uro nas je poklical hotel »Griff«, kjer se je v sobi 239 neki mladenič ustrelil v prsi. Ko smo stopili v sobo, je luč še gorela, zavese na oknih pa so bile spuščene. Na mizi je ležal obsežen rokopis, na njem naslov: Gospodu inženirju Matjažu Tóthu, tu zraven mene, v sobi 240.

Na posebnem listu — to je bilo zadnje, kar je napisal — nekaj nametanih vrst:

— Na račun dolga treh tisočev forintov vse svoje obleke in preostale reči zapuščam gospodični Jolan Nagy.

Sobarica nam je rekla, da se je gost vrnil sinoči ob devetih in je vso noč pisal. Ko je okrog osmih zjutraj pogledala v sobo, je luč še vedno gorela.

Samomorilec je sedel v naslanjaču, roka — iz katere mu je izpadel revolver — mu je brez moči visela ob telesu.

Oči je imel odprte — živel je še — in se rahlo smehljal. Odpel sem mu telovnik in srajco; strel ga je zadel tik nad srcem. Obvezal sem ga, potem smo poiskali njegovo posetnico. Na litografirani posetnici s plemiškim grbom je bilo ime: — — — — — — — — — — —

V njegovi denarnici smo našli zelo malo denarja. Položili smo ga na nosila in ga prenesli v avtomobil. Voz je zdrvel proti novi bolnišnici Sv. Janeza.

Že smo bili v Budi — pravkar smo polagoma vozili po ulici Ág — ko je mladenič za trenutek odprl oči in jih zopet zaprl. Sklonil sem se nad njega in mu potipal pulz.

In takrat, ta trenutek je med potjo izdihnil.

KONEC

* * *

Opozarjamo cenjene bralce, da bo roman »Smrtonosna pomlad« v kratkem po zelo nizki ceni izšel pri »Obmurski založbi« v obliki knjige. Vsakdo, ki ga hoče imeti, naj že zdaj pošlje naročilo.

Reševalcem prvomajske nagradne križanke

Številne rešitve, ki smo jih prejeli, dokazujejo, da je bilo med našimi naročniki veliko zanimanje za našo prvomajsko nagradno križanko. Prav to je bil razlog, da smo pripravili tako svečano žrebanje, ki je pomenilo pravcati praznik za našo redakcijo. Žrebni boben, iz katerega je vlekla listke mala Jasna Čer, je bil seveda v središču pozornosti. Komisija, ki so jo sestavljali naši stari in najbolj zvesti naročniki — prof. Franc Hajnšek, tov. Hilda Margan, Terezija Miloševič in Jože Grbec — je skrbno beležila imena izžrebanih reševalcev in ob koncu žrebanja predala seznam srečnih dobitnikov upravniku ČZP »Pomurski tisk«.

Izžrebani so bili naslednji reševalci:

1. nagrada — moška srajca: Vera Škrajnar, Ljutomer; 2. nagrada — likalnik: Nikica Brumen, Murska Sobota; 3. nagrada — kovček: Ivana Velnar, Murska Sobota; 4. nagrada — salama: Franc Friškič, Krog, p. Murska Sobota; 5. nagrada — perjanica: Albina Novak, Št. Kužmiča ul., Murska Sobota; 6. nagrada — grelec za vodo: Aleksander Horvat, Štefana Kovača ul., Murska Sobota; 7. nagrada — salama: Stanka Goljevšček, Murska Sobota; 8. nagrada — šah: Zorka Klemenčič, dijakinja, Ljutomer; 9. nagrada — salama: Vladko Žužek, Matije Gubca ulica, Murska Sobota; 10. nagrada — 10 kg bele moke: Teodor Radulovič, Kocljeva 11, Murska Sobota; 11. nagrada — 10 kg bele moke: Borut Kosi,. student medicine, Bučkovci; 12. nagrada — 1 knjiga: Nada Perkič, Beltinci 181; 13. nagrada — 1 knjiga: Cveta Hibler, Partizanska 15. Gornja Radgona; 14. nagrada — kuhalnik: Majda Pavlin, Hrenova 4, Ljubljana; 15. nagrada — knjiga: Silva Žnidarič, ObLO Gornja Radgona; 16. nagrada — knjiga: Martina Horvat. Beltinci 154; 17. nagrada — 5 kg bele moke: Magda Karas, Beltinci; 18. nagrada — 5 kg bele moke: Marija Horvat, Stara cesta 5, Murska Sobota; 19. nagrada — drobilec orehov: Jože Pojbič, Beltinci 23; 20. nagrada — namizni prt in nož: Matija Sreš, Kidričeva ul. 1, Ljubljana.

POMURSKI VESTNIK

Izdaja Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Dragan Flisar — Uredništvo: Murska Sobota, Štefana Kovača 16 — — Telefon 138 — Uprava: M. Sobota, Kocljeva ulica 7 — Telefon: 53 — Oglasni in naročniški oddelek: Štefana Kovača 16 — Telefon 138 — Naročnina četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev Naroč. za inozemstvo 1000 din — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tek. račun pri Komunalni banki, M. Sobota, štev. 64-KB-1-2-365 — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

Med dvema ognjema

Tržni inšpektorat Okrajnega ljudskega odbora Murska Sobota vneto spremlja izvajanje odloka o kontroli in evidenci cen ter odločno nastopa proti kršilcem. Odlok pa prizadene v vsem okraju le tovarno usnja v Ljutomeru, tovarno mesnih izdelkov ter trgovsko podjetje na veliko »Potrošnik« v M. Soboti, torej industrijska podjetja in trgovska podjetja na veliko, medtem ko za obrtna podjetja z industrijskim načinom proizvodnje ne velja.

Med omenjenimi tremi podjetji je tovarna usnja v Ljutomeru doslej edina, ki se ni uvrstila med kršilce. To pa ne velja za tovarno mesnih izdelkov in trgovsko podjetje »Potrošnik« v M. Soboti, saj sta zvišala cene po veljavnosti odloka in nista do predpisanega roka predložila vse potrebne dokumentacije za upravičeno zvišanje. Na vztrajno opozarjanje tržnega inšpektorata so v podjetju »Potrošnik« zopet ostali pri cenah, veljavnih pred 31. decembrom 1957, v tovarni mesnih izdelkov pa niso pokazali toliko razumevanja in tako je prišlo do obsodbe gospodarske organizacije v znesku 180.000 din, odgovorni uslužbenec pa je bil kaznovan s 6000 din.

Iz razloga, ker prizadene omenjeni odlok le industrijska podjetja oziroma trgovska podjetja na veliko, ne pa tudi obrtna podjetja z industrijskim načinom izdelave, njegovo izvajanje ne pride do polne veljave navzlic naporom tržnega inšpektorata. Tako kupujeta, predelujeta in prodajata meso klavnici v Gornji Radgoni pod istimi pogoji kot tovarna mesnih izdelkov v M. Soboti, kršitev odloka o kontroli in evidenci cen pa je kazniva le za slednjo. Ostali pregledi tržnega inšpektorata odpadejo na že omenjena obrtna podjetja z industrijskim načinom izdelave, ki se ukvarjajo s proizvodnjo artiklov po seznamu. Tudi ona so prekoračila cene, veljavne pred 31. dec. 1957 (slednje velja tudi za grosistično-detajlistična trgovska podjetja), kaznovati pa jih ni mogoče, ker ni za to zakonite podlage.

Nedvomno je, da bi lahko potrošniški sveti tržnemu inšpektoratu precej pomagali pri delu in tako pripomogli, da bi podjetja, ki jih ne prizadene odlok, ne zviševala neupravičeno cen ter ušpoštevala raven cen sorodnih podjetij, ki jih ta odlok prizadene. Kako potrebna bi bila pomoč potrošnikov oziroma potrošniških svetov, nam pokaže primer manjšega podjetja v našem okraju, kjer je tržni inšpektorat ugotovil neupravičeno podražitev pri 14 artiklih za povprečno 27 din pri kg.

A ne samo potrošniki in potrošniški sveti! To je koristno in hvaležno torišče dela tudi za posamezne zbornice in njene organe (razsodišča, itd.), saj tržni inšpektorati v primerih, kjer so pogoji za kazenski postopek, tako da ne drže križem rok. Gre torej za primere, kjer kazen ni predpisana, zlasti pri raznih artiklih (poleg svežega mesa) pri trgovskih podjetjih, za katere veljajo proste cene, na katere nabijejo izgubo pri enotno določenih cenah in cenah z odrejenimi stroški ter onih po seznamu. Da to izgubo plačajo zmeraj le potrošniki, je razumljivo.

-jan

ZASLUŽENO PRIZNANJE

Ob številni udeležbi prebivalstva, gasilcev, predstavnikov gasilskih in množičnih organizacij je bila pred nedavnim v Kokoričih proslava 65-letnice tamkajšnjega PGD. Ob tej priložnosti je dobilo društvo republiško priznanje I. stopnje.

Doslej je PGD Kokoriči sodelovalo pri 116 večjih in manjših požarih. Na požarih je sodelovalo 1427 gasilcev, ki so opravili 5708 prostovoljnih ur in ohranili skupnosti večmilijonsko vrednost s tem, da so obvarovali ljudsko imetje pred ognjenim elementom. Društvo ima svoj dom in potrebno opremo. Delo društva po osvoboditvi materialno podpirajo prijatelji prostovoljnega gasilstva, ljudska oblast in organizacija SZDL pa mu nudita tudi vso politično in materialno pomoč.

Z občnega zbora Trgovinske zbornice za okraj Murska Sobota

POZORNOST NOVIM NALOGAM

Franc Ficko, član okrajnega Sveta za blagovni promet, novi predsednik zbornice

Številne nove naloge na področju blagovnega prometa stojijo pred Trgovinsko zbornico okraja Murska Sobota. Zato so na njenem nedavnem občnem zboru delegati poudarili med drugim potrebo po kadrovski in organizacijski okrepitvi zbornice, o povezavi z ljudskimi odbori, zadružnimi organizacijami, potrošniškimi sveti itd.

Po poročilu upravnega odbora so posvetili v razpravi posebno pozornost ureditvi prometa kmetijskih pridelkov. Odkup kmetijskih pridelkov se je v zadnjih letih postopoma prenašal na kmetijske zadruge, ki so v lanskem letu odkupile okrog 90% vseh tržnih viškov kmetijskih pridelkov. Kakor kaže, so zadruge, predvsem tiste, ki so ekonomsko močnejše in boljše organizirane, to svojo osnovno dejavnost v redu opravljale ter v večji meri usmerjale in navezovale direktne poslovne stike s samo trgovsko mrežo v potrošnih centrih, izvoznimi in proizvajalnimi podjetji (dobava surovin) ter tako izključevale nepotrebne posredovalce v tej panogi trgovine.

zadrug izrabljajo prevzemalci za podjetja, ki nadaljujejo odkupovanje na podlagi priznavanja marže kmetijskim zadrugam, kar nasprotuje sistemu svobodnega trgovanja in enakopravnosti poslovnih partnerjev. Take in podobne nepravilnosti so v marsičem občutno škodovale našim zadrugam, predvsem pa je tak način poslovanja slabil napore za stabilizacijo tržišča.

○ Dalje so v razpravi prisotni poudarili potrebo po čimprejšnji dograditvi vajenske trgovske šole v Murski Soboti,

Samopostrežna trgovina — znak napredka

○ Kljub precejšnjemu izboljšanju odkupa je še vedno mnogo težav in nepravilnosti. Ena največjih ovir v trgovini s kmetijskimi pridelki je slaba tehnična opremljenost gospodarskih organizacij, ki se ukvarjajo z odkupom, prometom in predelavo kmetijskih pridelkov. Problem svoje vrste je pomanjkanje komercialno sposobnega kadra, ki se ukvarja z odkupom. Te slabosti pri precejšnjem delu kmetijskih **ugotovili, da zaradi pomanjkljivega izbora odtekajo finančna sredstva iz okraja v druga večja središča, opozorili na pomanjkanje mesa ter na težnjo povišanja cen, za kar ni nobenega opravičila itd. Ob koncu je občni zbor izvolil novi upravni in nadzorni odbor, člane častnega razsodišča in delegate za občni zbor Trgovinske zbornice LRS. Za novega predsednika zbornice je bil izvoljen tov. Franc Ficko.**

ZADRUGAM KMETIJSKE STROKOVNJAKE

(Nadaljevanje z 2. strani)

strokovnjakov, le-ti naj bi šli v kmetijske zadruge. Razprava je dala precejšen poudarek izvajanju posameznih zaščitnih ukrepov, kot je škropljenje sadnega drevja, zatiranje koloradskega hrošča itd., pri čemer so zahtevali delegati kazenske sankcije proti tistim, ki teh ukrepov ne izvajajo.

Predsednik OLO tov. **R. Čačinovič** je v svojem prispevku k razpravi poudaril skupne naloge, ki jih imata OLO in OZZ pri splošnem razvoju našega gospodarstva. Dejal je, **da je moč razčistiti vprašanje cen kmetijskih pridelkov** — o čemer so govorili nekateri delegati — **organizacijsko in ne s predpisi. Pri tem bo morala pomagati tudi trgovinska zbornica. Predvsem pa je treba gledati pri cenah,** je omenil tov. Čačinovič, **na sorazmerje med dohodki delavcev in uslužbencev ter kmetovalcev. Ta sorazmerja moramo sami regulirati, ne da bi čakali na predpise. Ni namreč upravičen povečan dohodek kmetovalcev, če se istočasno ne poveča tudi produktivnost v kmetijstvu.** Kot osnovno nalogo pri nadaljnjem razvoju našega kmetijstva in pri reguliranju cen pa je treba upoštevati vzporeden razvoj z ostalimi kmetijskimi področji.

Podpredsednik OLO tov. **J. Slavič** pa je v razpravi poudaril, **da mora najti naš kmetovalec-zadružnik svojo družbeno vlogo. Če pa hočemo to doseči, moramo odpraviti v kmetijskih zadrugah stihijnost.** Čimprej je treba tudi prenehati z dotiranjem kmetijstva iz nekmetijski virov. **To bomo dosegli le z načrtnim gospodarjenjem v kmetijskih zadrugah.**

BELEŽKA

LES SO PRODALI, DENARJA PA NI...

Zadružniki pri Gradu so sklenili, da bodo v prihodnje bolje gospodarili

Kinoprojektor z dvorano in vso opremo so odstopili prosvetnemu društvu »France Prešeren«, ker to zanje ni donosno. Kupili so rajši traktor s priključki, da razbremenijo goveda. Tako želijo povečati mlečnost, količino in kakovost mesa.

Del dobička (okrog 700.000 din) so razdelili za gradnjo transformatorjev. Uredili so tudi na novo lokal za reprodukcijski material: umetna gnojila, cement itd. Zadruga ima od februarja letos novega upravnika, kmetijskega tehnika, ki je zelo prizadeven. Tudi ostali uslužbenci se trudijo, da bi zadruga napredovala.

Škropljenje sadnega drevja so letos opravili 80%. Pri 30 kmetovalcih so opravili škropljenje s herbicidi, da so uničili plevel med žiti. Kmetovalci so zadovoljni.

Lesni odsek odpremlja les za elektrifikacijo. Kmetje so zadovoljni, da dobijo okrogli les

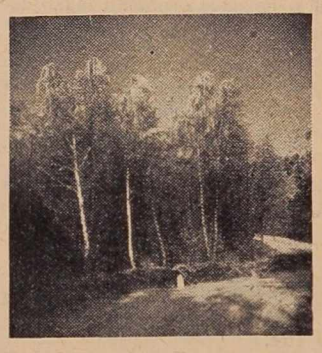

Na Goričkem...

pravočasno izplačan. Čudno pa se jim zdi, da Kmetijsko gozdarska poslovna zveza v Murski Soboti ne more izplačati rezani les pred tremi meseci. Kmetovalci čakajo na denar za davke, nabavo umetnih gnojil itd., denarja pa od nikoder ni.

Obisk soboških pionirjev pri oskrbovancih doma onemoglih v Rakičanu

Okrog 200 pionirjev osnovne šole v Murski Soboti je pred kratkim obiskalo onemogle oskrbovance Doma v Rakičanu. Tudi večje število vaščanov Rakičana, med njimi tudi predstavniki ljudskega odbora in KZS se jim je pridružilo. Ob uspelem nastopu pionirskega pevskega zbora, recitatorjev in drugih se niso razveselili samo oskrbovanci Doma, ki jim je bil nastop namenjen, temveč tudi vsi ostali prisotni. Najbolj je bil ganljiv prizor, ko so pionirji obdarili starce z raznimi darili in cvetjem. Oskrbovanci se pionirskemu odredu in učiteljskemu zboru osnovne šole v Murski Soboti prisrčno zahvaljujejo.

IZ CANKOVE

Svet za šolstvo, prosveto in kulturo občinskega ljudskega odbora v Cankovi je razpravljal o poročilu za zasedanje občinskega ljudskega odbora in o kadrovskih vprašanjih. Svet za finance pa o zaključnem računu proračuna in občinskih skladov. Svet za gospodarstvo je razpravljal o priporočilu za sprejem odloka o obveznem zatiranju škodljivcev preko kmetijskih zadrug. Razpravljal je tudi o ustanovitvi krojaško-šiviljske delavnice in obrata podjetja »Blisk« iz M. Sobote.

*

Danes je seja občinskega ljudskega odbora na Cankovi. Na skupni seji poslušajo poročilo sveta za šolstvo, prosveto in kulturo, razpravljajo pa tudi o razrešitvah in imenovanjih.

Sovražnik na umiku

(Nadaljevanje s 3. strani)

prosvetljevanja in delo protituberkuloznih sekcij na terenu, ki pa so ponekod še premalo aktivne. To velja predvsem za levi breg Mure.

In končno naj omenimo še pomoč oblastnih forumov, kjer so v večini primerov naleteli zdravstveni delavci na razumevanje. Ni malo primerov, da je bilo vzajemno sodelovanje odločilno pri reševanju zamotane problematike proti TBC službe.

○ K zdravljenju spada tudi problem rehabilitacije in prekvalifikacije. Vendar tukaj naletavajo na težave, predvsem zaradi prenizke splošne izobrazbe večine bolnikov. Na drugi strani pa je občutno pomanjkanje centrov za prekvalifikacijo, saj je edini tovrstni zavod v Novem Celju, katerega kapaciteta 40 bolnikov za našo republiko še zdaleč ne zadošča. Često tudi med samimi bolniki ni dovolj zanimanja za prekvalifikacijo. Večina se jih odloči za stalež oziroma invalidsko pokojnino. Kaže, da se jim to tudi bolj splača, ker imajo možnost obdelave zemlje.

Pri vseh bolnikih, ki jih vračajo nazaj na delo, uveljavljajo postopno delovno obremenitev, skraja s 4-urnim delovnim časom.

Skratka — povsod je čutiti skrb naše zdravstvene službe in njeno prizadevanje za čimprejšnje zatrtje te zavratne bolezni. Osnovna načela v borbi proti TBC so splošni boljši življenjski pogoji, dobro organizirana protituberkulozna služba in nenehno nadzorstvo nad kroničnimi bolniki. Mirno lahko trdimo, da so ljudje v belih plaščih velikemu sovražniku človeštva danes že kos.

Bb

piše: Janez Švajncer

MRKI

riše: Ladislav Dančo

79. Pirnik je še nekaj časa stal na pragu in pogledoval v smer, koder so odšli neznanci. Poslušal je njihovo oddaljujočo se hojo in si rekel: »Ko bi le vedel, s kom sem imel opravka. In kaj jih je privedlo tod mimo?« Odšel je v sobo in postal pred otrokovo posteljo. Tonek je mirno spal. Nameraval ga je zbuditi in se pomeniti z njim o ponočnjakih. Najbrž je bil njihov obisk v zvezi z bunkerjem. Potem si je premislil in se napotil v hiško. Slonel je na okenski polici in strmel v noč. Srečanje ga je prevzelo in samo to mu je sedaj rojilo po glavi. Kar tako ne more mimo tega. Nekaj bo moral storiti. Kmalu se je odločil in potiho odšel iz hiše.

80. Približal se je postaji ljudske milice. Čuden občutek ga je obšel ob pogledu na tiho zgradbo. »Kako naj jim povem, da me bodo razumeli,« je pomislil in zavil po stopnicah. Potrkal je na vrata, a ker se na njegovo trkanje nihče ni oglasil, je pritisnil kazalec na hišni zvonec. Kmalu je v gornjih prostorih zagorela luč. »Kdo je?« je vprašal skozi okno moški. Pirnik ga je spoznal po glasu. »Jaz sem, tovariš komandir. Ne zamerite, da sem vas dvignil s postelje. Nekaj mi leži na srcu, pa ne bom imel prej miru, dokler vam ne bom vsega povedal.« »Vi ste, Pirnik?« je odgovoril komandir postaje in nato odprl prišleku.

81. »Lepo je od vas, da ste prišli,« je rekel komandir, ko je zvedel novico. »In kaj mislite, kdo so ti možakarji? Ali bi mi jih lahko opisali? Ali ste na njih opazili kaj posebnega, nenavadnega?« »Saj jih še prav pogledati nisem upal. Bili so odrasli moški in oblečeni, kot se pri nas oblačimo ob praznikih. Eden med njimi je imel zimsko suknjo.« »Kakšen pa je tisti bunker, ki ga je odkril vaš sin v gozdu?« Pirniku je bilo neprijetno pri duši. »Nisem ga videl, saj veste, da si otroci marsikaj izmislijo. Še zdaj mu ne verjamem, da je kaj na stvari. Najbrž je odkril kak lisičji brlog, pa je mislil, da je bunker.«